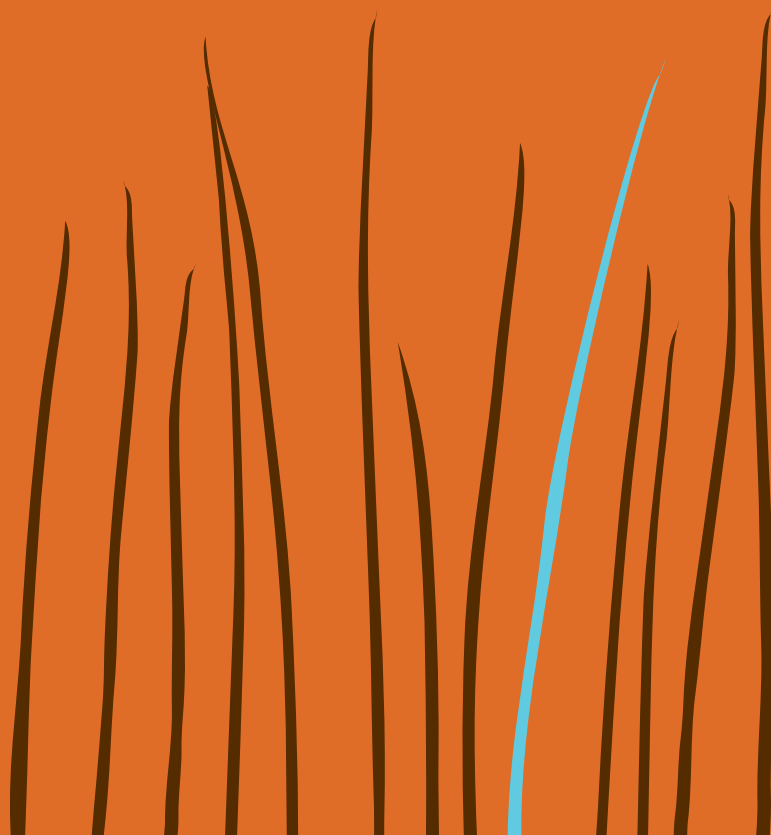

Avtaleguide

2018-2019

Oversikt over jordbruksforhandlingene 2018,
samt priser og tilskudd i jordbruket

NORGES BONDELAG

FORORD

Årets "Avtaleguide" er nummer 42. i rekken. Teksten er sammenstilt av Anders Huus på næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag.

Første del inneholder en generell omtale av rammene rundt jordbruksavtaleinstituttet og blir avsluttet med en omtale av jordbruksoppgjøret 2018. Deretter gjengis protokoll fra årets jordbruksforhandlinger. Til slutt er "Jordbruksavtale for 2018 - 2019" gjengitt.

I år ble det også gjennomført tilleggsforhandlinger i august etter en sommer der tørke ga store utfordringer for bønder i Sør-Norge. Avtalen fra tilleggsforhandlingene er innarbeidet i avtaleguiden. Tilleggsforhandlingene førte også til noen endringer i jordbruksavtalen. Disse er innarbeidet i «Jordbruksavtale for 2018 – 2019».

Hensikten med "guiden" er å gi en kortfattet oversikt over jordbruksavtalens ordninger og bestemmelser og dermed viktige sider av jordbrukspolitikken. Vi håper at også denne utgaven vil kunne oppfylle dette formålet.

Avtaleguiden finnes også på våre internettsider:
<https://www.bondelaget.no/jordbruksoppgjoret2018/>

Oslo, september 2018.

Innhold

1	JORDBRUKSAVTALESYSTEMET	6
1.1	Hovedavtalen	6
1.2	Jordbruksavtale	7
2	JORDBRUKSOPPGJØRET 2018.....	8
2.1	Jordbrukets krav	8
2.2	Statens tilbud.....	10
2.3	Gjennomføring av jordbruksforhandlingene 2018.....	10
3	TILLEGGSFORHANDLINGER 2018	12
	SLUTTPROTOKOLL FRA FORHANDLINGSMØTE 16. MAI.....	13
1	Avtalemessige forutsetninger	13
2	Økonomisk ramme	14
3	Utslag på referansebrukene	15
4	Markedsbalansering.....	17
4.1	Hjemmel for samordnet opptreden	17
4.2	Markedssituasjonen for svin	17
5	Andre endringer.....	17
5.1	Landbrukets utviklingsfond	18
5.2	Miljø og klima.....	20
5.3	Økologisk jordbruk	20
5.4	Korn og grovfôr	21
5.5	Melk	21
5.6	Kjøtt og egg.....	21
5.7	Driftsvanske	21
5.8	Velferdsordninger	22
5.9	Pelsdyr.....	22
5.10	Annet	22

SLUTTPROTOKOLL FRA FORHANDLINGSMØTE 30. AUGUST	23
Ekstratiltak i 2018	24
Endringer i gjeldende jordbruksavtale	25
JORDBRUKSAVTALE 2018 - 2019	27
1. INNLEDNING	28
2. PRISBESTEMMELSER	28
2.1 Produkter med målprisregulering	28
2.1.1 Generelle bestemmelser	28
2.1.2 Melk og melkeprodukter	30
2.1.3 Svinekjøtt	31
2.1.4 Korn.....	31
2.1.5 Grøntsektoren	33
2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen).....	34
2.2.1 Generelle bestemmelser	34
2.2.2 Storfekjøtt.....	35
2.2.3 Sau og lam	35
2.2.4 Egg	35
2.3 Referansepris kylling	35
3. FONDSAVSETNINGER.....	36
3.1 Landbrukets utviklingsfond (LUF)	36
4. TILSKUDD TIL ERSTATNINGER M.M.	39
5. MARKEDSREGULERING.....	39
5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer	39
5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk.....	40
5.2.1 Omsetning av melkekvoter.....	40
5.2.2 Oppkjøpsordning for geitemelkkvoter	40
5.2.3 Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt	41
5.3 Avsetningstiltak m.m.	41
5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen	41
5.5 Prisnedskrivningstilskudd rektifisert potetsprit og potetstivelse	41
6. PRISTILSKUDD	42

6.1	Driftssenter.....	42
6.2	Pristilskudd melk	43
6.2.1	Grunntilskudd melk.....	43
6.2.2	Distriktstilskudd melk	43
6.3	Pristilskudd kjøtt	43
6.3.1	Grunntilskudd kjøtt	43
6.3.2	Distriktstilskudd kjøtt.....	44
6.3.3	Kvalitetstilskudd storfekjøtt	45
6.3.4	Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt	45
6.4	Pristilskudd egg.....	46
6.4.1	Distriktstilskudd egg	46
6.5	Tilskudd til norsk ull.....	46
6.6	Tilskudd til grønt- og potetproduksjon	46
6.6.1	Definisjoner	46
6.6.2	Grunnlag for tilskudd	47
6.6.3	Satser	47
6.7	Frakttilskudd	49
6.8	Prisnedskriving av norsk korn	52
6.9	Tilskudd til norsk matkorn.....	52
7.	PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.	53
7.1	Generelle bestemmelser	53
7.1.1	Reduksjon i produksjonstilskuddet	53
7.2	Tilskudd for husdyr.....	53
7.2.1	Satser	54
7.2.2	Definisjoner av dyreslag.....	55
7.3	Driftstilskudd til melkeproduksjon	56
7.4	Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon.....	56
7.5	Tilskudd til små og mellomstore melkebruk	57
7.6	Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser	57
7.7	Tilskudd for dyr på beite	57
7.8	Areal- og kulturlandskapstilskudd	58

7.8.1	Satser, definisjoner og soner	59
7.8.2	Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling	60
7.8.3	Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak	61
7.9	Tilskudd til økologisk landbruk	63
7.10	Regionale miljøprogram.....	65
8.	UTVIKLINGSTILTAK	66
8.1	Tilskudd til dyreavl m.m.....	66
8.2	Tilskudd til frøavl m.m.	67
8.3	Tilskudd rådgivning	67
8.4	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak.....	67
8.5	Tilskudd til fruktlager	67
9.	VELFERDSORDNINGER	68
9.1	Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	68
9.2	Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	69
9.3	Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket	71
9.4	Tilskudd til landbruksvikarordningen.....	71
9.5	Tidligpensjonsordningen for jordbrukere	72
10.	Driftskostnader	72
VEDLEGG 1: Budsjettoversikt jordbruksoppgjøret		73
VEDLEGG 2: Fordeling 2018-2019		74
VEDLEGG 3: Gjennomsnittlig endring i målpris for frukt og grønt.....		88
VEDLEGG 4: Målpriser og øvre prisgrenser for grøntsektoren 2018-2019.....		89

1 JORDBRUKSAVTALESYSTEMET

1.1 Hovedavtalen

Hovedavtalen for jordbruket trådte i kraft 01.09.1950 etter forhandlinger mellom myndighetene, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Den var resultat av en prosess som startet på 1930-tallet. På den tiden forhandlet de økonomiske organisasjonene direkte med myndighetene om priser på jordbruksvarer. I 1939-40 forhandlet myndighetene for første gang med de næringspolitiske organisasjonene om priser og reguleringsbestemmelser. Dette var en praksis som ble tatt opp igjen i 1945, etter at de næringspolitiske organisasjonene hadde vært nedlagt under krigen. Ved prisforhandlinger i 1947 ble det enighet om å utrede en "langsiktig avtale" om jordbruket, og i 1948 ble det satt ned et utvalg til å arbeide med dette.

Hovedavtalen ble vesentlig endret i 1984 og deretter i 1992, da det ble enighet om en ny hovedavtale som grunnlag for jordbruksforhandlingene.

I Hovedavtalen er det slått fast at partene i forhandlingene på den ene siden er Staten, og på den andre siden jordbruket ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag i fellesskap. Ved uenighet mellom organisasjonene er det fastlagt at Staten, under visse forutsetninger, kan føre forhandlinger med den ene av organisasjonene.

Formålet med avtaleverket for jordbruket er å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, Stortingsvedtak eller forskrift.

Hovedavtalen regulerer framgangsmåten ved forhandlinger om og inngåelse av jordbruksavtaler og endrings- og tilleggsavtaler, visse virkninger av slike avtaler, og gjennomføring av tiltak som er fastsatt i jordbruksavtalen. Dersom det ikke er mulig å nå fram til en forhandlingsløsning, kan Regjeringen invitere Stortinget til å fastsette jordbruksoppgjøret eller oppgjøret kan gå til voldgift (voldgift ble sist anvendt i 1978).

Organisasjonene er ansvarlige for iverksettelse av tiltak i samsvar med jordbruksavtalen. Selv om det blir inngått jordbruksavtale med bare en av landbruksorganisasjonene, har også den andre organisasjonen ansvar for gjennomføringen av avtalen.

I avtaleperioden foreligger fredsplikt. Tvister skal søkes løst ved forhandlinger, men kan også løses ved voldgift. Hovedavtalen er tilgjengelig på nettsidene til Landbruks- og matdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hovedavtalen-for-jordbruket-/id87386/?q=Hovedavtalen>

1.2 Jordbruksavtale

Med grunnlag i Hovedavtalen foregår årlige jordbruksforhandlinger om priser og andre forhold som har betydning for bøndenes arbeids- og inntektsforhold.

Avtalebestemmelsene som gjelder bevilgninger over statsbudsjettet følger kalenderåret, mens de avtalte målpriser gjelder for perioden 01.07 – 30.06.

Budsjettnemnda for jordbruket

Budsjettnemnda for jordbruket (BFJ) har som hovedoppgave å legge fram grunnlagsmateriale til jordbruksforhandlingene for vurdering av den økonomiske situasjonen i jordbruket. BFJ er sammensatt av representanter fra ulike departementer, jordbruksorganisasjonene, samt Statistisk sentralbyrå. Sekretariatet er lagt til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO).

BFJ utarbeider årlig et totalregnskap og totalbudsjett for jordbruket (Totalkalkylen for jordbruket). Videre legges det fram materiale som viser arbeidsforbruk og produktivitetsutvikling i jordbruket totalt. Normaliserte regnskaper i totalkalkylen blir lagt til grunn ved beregning av inntektsramma i jordbruksforhandlingene. Videre skal det legges fram referansebruksberegninger som viser inntektsutviklingen for ulike bruksstørrelser, distrikter og produksjoner, samt virkningen av endringer i priser og virkemidler som følge av jordbruksoppgjøret.

BFJ utarbeider også en resultatkontroll for gjennomføringen av landbrukspolitikken. Resultatkontrollen omfatter en sammenstilling av data som belyser utviklingen i jordbruket i forhold til de mål og retningslinjer Stortinget har trukket opp for landbrukspolitikken.

Andre premissgivere for jordbruksoppgjøret

Inntektsutviklingen i jordbruket skal sammenlignes med inntektsutviklingen for gjennomsnittet av alle lønnsmottakere (andre grupper i samfunnet). Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene legger fram materiale som bl.a viser lønnsutviklingen i norsk arbeidsliv. Utvalget er derfor en viktig premissgiver ved lønnsforhandlingene for andre grupper, og men også for jordbruksoppgjøret.

BFJ sitt budsjettanslag gjelder inneværende år. I jordbruksoppgjøret forhandles det om rammevilkår som påvirker inntektsutviklingen kommende år. Partene er derfor avhengig av å gjøre anslag for utvikling av sentrale økonomiske faktorer som bl.a konsumpris og rente. Til det støtter partene seg på prognoser for utvikling i norsk økonomi utarbeidet av ulike institusjoner bl.a Statistisk sentralbyrå, Norges Bank og Finansdepartementet.

2 JORDBRUKSOPPGJØRET 2018

Jordbruksforhandlingene i 2018 ble gjennomført med grunnlag i Hovedavtalen for jordbruket av 17. februar 1992.

2.1 Jordbrukets krav

Den 26. april la Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag fram et felles krav med ramme og fordeling. Kravet la til grunn Stortingets behandling av jordbruksmeldinga i fjor. En krevde at inntektsgapet til andre grupper i samfunnet skulle reduseres med 6000 kroner pr årsverk. Dette ble omtalt som svært moderat, fordi markedssituasjonen i flere sektorer var krevende og det gjorde det vanskelig å løfte inntekta der. Vi krevde i fordelingen av midler at lønnsomheten måtte løftes særskilt for små og mellomstore bruk. Andre overordnede prioriteringer i kravet var å:

- Styrke velferdsordningene
- Styrke bruken av norske arealressurser
 - Etablere driftsvansketilskudd som et målrettet virkemiddel for å opprettholde produksjon på marginale arealer
 - Styrke fraktordningene for å kompensere for ulik avstand til markedet og foredlingsindustrien
 - Arbeide for at den aktive produsenten skal eie en større andel av melkekvoten.
 - Innrette tilskudd i større grad til fordel for små og mellomstore bruk
- Prioritere produksjoner med markedsmuligheter, bl.a korn, poteter, frukt og grønt
- Prioritere forskning, innovasjon og kompetanseheving i hele verdikjeden for å sikre en bærekraftig og klimasmart matproduksjon
- Styrke miljørettede virkemidler for å stimulere sterkere til bærekraftig og miljøvennlig matproduksjon
- Styrke investeringsevnen i næringa
 - Legge til rette for investeringer som er godt tilpasset ressursgrunnlaget
 - Etablere en finansieringsordning som kompenserer for manglende pantegrunnlag for å sikre investeringer i produksjoner over hele landet
 - Etablere en klimafondsordning med skattefordel for å redusere klimautslipp og møte klimautfordringene
- Sikre hjemmemarkedet for norske råvarer gjennom et velfungerende importvern og en styrking av markedsordningene

Jordbruket fremmet et krav med ei økonomisk ramme på 1830 millioner kroner. En forventet sterk kostnadsvekst i 2019, særlig økt realrente. Kostnadsveksten ble anslått til 1415 mill. kroner. Kravet ville gi grunnlag for økte inntektsmuligheter i 2019 på om lag 25.300 kroner per årsverk etter inndekning av kostnadsveksten og utnytting av økte inntektsmuligheter i markedet gjennom volumvekst og prisvekst for produkter uten målpris.

Jordbrukets krav til inntektsramme for jordbruksoppgjøret 2018

		Grunnlag	Volum	Pris	Ramme mill. kr
	<i>Kostnadsdekning</i>				
1	Driftskostnader	21386	0,1 %	1,6 %	365
2	Kapitalslit og leasing	8844			300
3	Realrente på lånt kapital i jordbruket	459			750
A	SUM Kostnadsdekning				1415
	<i>Økte inntektsmuligheter i markedet</i>				
4	Økt produksjon av norske jordbruksvarer	34220	0,3 %		105
5	Økte priser på varer uten målpris	12572		1,3 %	160
6	Bedret markedsbalanse 2019				100
B	SUM Markedsmuligheter				365
SUM	A- B, Dekke kostnadsvekst fratrasket økte markedsmuligheter				1050
	<i>Inntekt og arbeidsforbruk</i>				
7	Kronemessig lik inntektsutvikling	14309	-2,0 %	19300	525
8	Redusert inntektsgap til andre grupper		42900	6000	255
C	SUM Inntekt og Arbeidsforbruk				780
SUM	Rammekrav (A-B+C)			25300	1830

For å finansiere kravet var det lagt opp til en økning av målprisene på 198 mill. kroner. Budsjettmidlene skulle økes med 1462 mill. kroner, samt 70 mill. kroner i overførte midler fra 2017. I tillegg ble kravet finansiert med en økning i inntektsfradraget med 100 mill. kroner som følge av økte inntekter gjennom den øvrige finansieringen.

For å løfte inntektene til små og mellomstore bruk foreslo Jordbrukets forhandlingsutvalg blant annet å:

- Styrke driftstilskuddet for melk og ammeku
- Innføre tilskudd til små og mellomstore melkebruk, med spesiell målretting mot 15-30 kys bruket.
- Innføre tak for husdyrtilskuddet på hhv:
 - 100 kyr
 - 500 storfe
 - 250 melkegeit
 - 500 sau født foregående år eller tidligere og ammegeit
- Innføre tak for arealtilskuddet på hhv:
 - 400 dekar grønnsaker
 - 100 dekar frukt
 - 200 dekar bær
- Redusere bunnfradraget med 3000 kroner pr foretak

For en fullstendig oversikt over Jordbrukets krav viser vi til:

<https://www.bondelaget.no/jordbruksoppgjoret2018/>

2.2 Statens tilbud

Statens la fram sitt tilbud den 4. mai. Staten la opp til at bøndene skulle få:

- Kompensasjon for forventet kostnadsvekst fra 2018 til 2019.
- En inntektsvekst på 3,5 prosent i 2019 som andre grupper i samfunnet

Tilbudet innebar økte inntektsmuligheter på om lag 11.700 kroner per årsverk. For å oppnå dette la Staten til grunn at jordbruket måtte bedre markedsbalansen med 348 mill. kroner i 2019, tilsvarende det teoretisk beregnede inntektstapet som følge av overproduksjon av svinekjøtt og sau/lammekjøtt.

Tilbudet hadde ei inntektsramme på 1000 mill. kroner. Begge parter hadde lagt til grunn tilnærmet like tekniske forutsetninger for kostnadsvekst og volumutvikling og prisvekst på ikke-målprisprodukter.

Den økonomiske ramma i tilbudet ble finansiert med 198 mill. kroner i økte målpriser, økte budsjettoverføringer med 670 mill. kroner. I tillegg ble det lagt opp til en finansiering med 70 mill. kroner i overførte midler fra 2017 og økt verdi av jordbruksfradraget med 62 mill. kroner som følge av økte inntekter gjennom den øvrige finansieringen.

Staten hadde foretatt flere av de samme prioriteringene som Jordbrukets forhandlingsutvalg. De hadde blant annet styrket velferdsordningene vesentlig og prioritert sterkest inntektsvekst for produksjoner med størst markedspotensiale, blant annet korn, frukt, bær, grønnsaker og potet. Staten inviterte til å drøfte tiltak for å bedre markedssituasjonen i forhandlingene. Staten la også opp til å stimulere sterkere i områder med driftsvansker gjennom blant annet styrking av tilskudd til bratt areal, en oppsplitting av arealtilskuddsone 5 og lemping på vilkårene for avkorting i tilskudd ved ekstensiv drift. Staten ønsket ikke å etablere et eget driftsvansketilskudd knyttet til teigstørrelse.

For en fullstendig oversikt over Statens tilbud viser vi til

<https://www.bondelaget.no/jordbruksoppgjoret2018/>

2.3 Gjennomføring av jordbruksforhandlingene 2018

Forhandlingene startet på tradisjonell vis ved at faglagene vurderte om tilbudet gav grunnlag for forhandlinger eller ikke. Den 7. mai meddelte faglagene i plenumsmøte tilbake til Staten om at de ønsket å gå i forhandlinger.

Det ble avholdt forhandlingsmøter i plenum i perioden 8.–10. mai, hvor partene gikk grundig gjennom krav og tilbud og utdypet standpunktene. I perioden 11.–13. mai ble det gjennomført sonderinger på lederplan, og senere mer omfattende kontakt mellom partene. I forhandlingene la Statens forhandlingsutvalg frem et forslag til løsning med en ramme på 1 100 mill. kroner, der det ble foreslått å øke bevilgningen over kap. 1150 med 100 mill. kroner ut over statens tilbud, til 770 mill. kroner.

I plenumsmøte 16. mai gjennomgikk Statens forhandlingsutvalg og Jordbrukets forhandlingsutvalg sluttprotokollen fra forhandlingene. Det ble inngått en jordbruksavtale mellom partene, og sluttprotokollen ble underskrevet. Stortinget behandlet og vedtok jordbruksoppgjøret den 14. juni.

Detaljene i jordbruksavtalen presenteres videre i denne avtaleguiden.

Jordbruksforhandlingene 2018

Referat fra forhandlingsmøte 16. mai, kl. 19:45

Tilstede:

Fra Jordbrukets forhandlingsutvalg: Bartnes, Huus, Haugen, Gimming, Bustnes, Skorge, Furuberg, Godli, Bergerud, Kinn, Warlo.

Fra Statens forhandlingsutvalg: Forsell, Glosli, Søyland, Rød, Reiersgård

Forsell viste til jordbrukets krav av 26. april og statens tilbud av 4. mai. Han viste videre til partenes gjennomgang av dokumentene i forhandlingsmøter 8.–10. mai. I perioden 11. mai til 13. mai ble det gjennomført sonderinger på lederplan, og senere mer omfattende kontakt mellom partene. Forsell viste til at det var utvist stor vilje til å finne gode kompromisser og konstaterte at partene hadde kommet frem til enighet om sluttprotokoll og fordeling av den endelige rammen på 1 100 mill. kroner. Han takket organisasjonene for en god og konstruktiv prosess.

Bartnes og Furuberg takket for godt samarbeid og konstruktiv inngang for å finne en løsning. Bartnes og Furuberg bekreftet videre at et samlet forhandlingsutvalg ville anbefale de respektive organisasjonenes styrer å godkjenne avtalen, og melde fra til Staten om resultatet før proposisjonen om oppgjøret fremmes for Stortinget fredag 25. mai.

Partene var enige om å møtes etter Stortingets behandling for å utarbeide fullstendig avtaletekst og signerte deretter sluttprotokollen. Møtet var slutt kl. 19:55.

3 Tilleggsforhandlinger 2018

Sør-Norge opplevde en uvanelig tørr og varm sommer. Enkelte værstasjoner hadde ikke registrert tørrere sommer på 125 år. Kornavlingene tørket bort. Førsteslåttene ble historisk dårlig, og det ble liten eller ingen gjenvekst på graset. Grønnsaksprodusenter vannet døgnet rundt, men fikk likevel problemer både med avlingsmengde og kvalitet. Krisen ble etter hvert et faktum. Det ble satt i gang storstilt aksjon for å berge og formidle halm til husdyrprodusenter.

Den 23. juli sendte Norges Bondelag og Norsk Bonde- og småbrukarlag brev til departementet med 12 krav om tiltak. I møte med Statsråden fikk næringsorganisasjonene gjennomslag for de kravene som ikke hadde en finansiell side. Den 8. august besøkte Statsministeren en tørkerammet gård, og det ble stilt krav til Regjeringen om å stille opp med en krisepakke for landbruket utover det avlingsskadeerstatningen dekket. Kravet ble avvist.

Den 9. august sendte Jordbruket brev til Landbruks- og matdepartementet der det ble vist til Hovedavtalens § 2-4 med krav om tilleggsforhandlinger når uforutsette forhold oppstår. Departementet aksepterte dette, og den 20. august leverte Jordbruket et krav der det ble bedt om at avlingsskadeordningen måtte forsterkes med følgende tiltak:

- Frakttilskudd ved innkjøp av erstatningsfôr av gras og halm
- Økt sats for erstatning av avlingsskade på egenprodusert grovfôr
- Individuell vurdering av normalavlingsnivå ved avlingsskade på gras
- Erstatning for avlingsskade på innmarksbeite
- Utvidelse av øvre tak for utbetaling av avlingsskadeerstatning
- Oppsplitting av vekstgruppe «grønnsaker»
- Redusert egenandel for grønnsaker, frukt, bær og potet
- Økte erstatningssatser for korn
- Utsatt frist for gjennomføring av investeringsprosjekter

De neste dagene ble det gjennomført forhandlinger mellom partene. Den 30. august ble partene enige om en tilleggsavtale som bl.a innebar at det skulle utbetales 525 mill. kroner ekstra i 2018 til kriserammede bønder. Dette skulle finansieres med 300 mill. kroner i økt bevilgning og 225 mill. kroner ved at egenkapitalen i Landbrukets Utviklingsfond ikke styrkes med 225 mill. kroner som jordbruksavtalen fra mai la opp til.

Detaljer fra tilleggsforhandlingene presenteres videre i denne avtaleguiden.

Jordbruksforhandlingene 2018

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 16. mai mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

1 Avtalemessige forutsetninger

Partene viser til Stortingets behandling av jordbruksmeldingen, Meld. St. 11 (2016–2017), jf. Innst. 251 S (2016–2017), og regjeringens Jeløya-plattform. Den inngåtte jordbruksavtalen er basert på dette grunnlaget. Partene viser til Hovedavtalens formålsparagraf, som sier at forhandlingenes formål er å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket. Jordbrukspolitikken har en omfattende målmatrise hvor kryssende hensyn må avveies mot hverandre. Partene viser til Innst. 251 S (2016–2017), hvor Næringskomiteen skriver:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig folkeparti og Venstre, erkjenner at det er vanskelig å måle inntekt for selvstendig næringsdrivende og sammenligne dette med lønsmottakere. Flertallet viser til at Totalkalkylen utarbeidet av Budsjettnemnda for jordbruket er egnet til å beskrive inntektsutvikling, og i mindre grad egnet til å måle inntektsnivå. Inntektsnivået i jordbruket varierer betydelig mellom bruk, men er gjennomgående lavt.

Komiteen vil understreke at inntekt både er et mål og det viktigste virkemiddelet for å nå andre landbrukspolitiske mål. For å gi aktører i jordbruket forutsigbarhet og sikre rekruttering er det viktig at Stortinget formulerer et klart inntektsmål.

Komiteen legger til grunn at utøvere i jordbruket, som selvstendig næringsdrivende, skal ha muligheter til samme inntektsutvikling som andre i samfunnet. Inntektsmulighetene må være til stede innenfor en variert bruksstruktur for at norsk jordbruk skal kunne utnytte landets produksjonsmuligheter. For å sikre rekruttering, og for å løfte inntektsmulighetene i næringen, mener komiteen at inntektsmålet skal være å redusere inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet. God markedstilpasning og produktivitetsutvikling vil være en forutsetning for inntektsdannelsen."

Partene er enige om at det er en utfordrende markedssituasjon for flere husdyrproduksjoner, og at forutsetningen for jordbrukets inntektsmål for tiden ikke er oppfylt, og at forbedring av markedsbalansen er avgjørende for en god inntektsutvikling. Budsjett- nemnda for jordbruket har beregnet et brutto inntektstap for svin, sau og egg på 348 mill. kroner i 2018, jf. nærmere beskrivelse av beregningen i Budsjett- nemndas utredning nr. 1.

Reduserte avsetningsmuligheter i flere andre sektorer begrenser jordbrukets inntekts- muligheter i form av redusert kvantum. Partene legger til grunn en forbedring av markedsbalansen tilsvarende 250 mill. kroner. I den inngåtte avtalen er partene i tillegg enige om punktene gjengitt i kap. 4 *Markedsbalansering*.

Den inngåtte jordbruksavtalen omfatter:

- målpriser for perioden 1. juli 2018 – 30. juni 2019
- bevilgninger over statsbudsjettet, kapittel 1150, for kalenderåret 2019
- omdisponeringer innenfor budsjettet for 2018
- andre bestemmelser som framgår av denne protokollen

Bunnfradraget holdes uendret på 6 000 kroner. For saker som ikke er omtalt i denne protokollen, vises det til statens tilbud av 4. mai 2018. Vedlagt sluttprotokollen følger fordelingsskjema med detaljerte endringer i avtalepriser og tilskuddsordninger.

2 Økonomisk ramme

Partene er enige om en ramme for avtalen på 1 100 mill. kroner. Prognoser for kalenderåret 2019, for endringer i inntekts- og kostnadsposter som ikke er avtalebestemt, framgår av tabell 2.1. Det er lagt til grunn en prognosert lønnsvekst for lønnsmottagerne på 3 ½ pst. i 2019.

Tabell 2.1 Prognoser for endringer i poster som ikke er avtalebestemt og økonomisk ramme for avtalen, mill. kroner.

	Grunnlag Mill kr	Volum	Pris	Sum Mill. kr
1. Økt produksjonsvolum	34 220	0,30 %		105
2. Prisøkning på varer uten målpris	12 572		1,3 %	165
3. Bedret markedsbalanse i 2019				250
4. Driftskostnader	21 386	0,10 %	1,6 %	365
5. Kapitalslit og leasing	8 844			300
6. Normalisert realrentekostnad	459			750
7. Arbeidsforbruk	14 309	-2,0 %	3,5 %	205
Sum, forutsatt lik prosentvis vekst som andre grupper ¹⁾				1 100

1) Ytterligere inntektsvekst kan oppnås gjennom bedre markedsbalanse enn lagt til grunn.

Partene er enige om en finansiering av rammen som vist i tabell 2.2. Det gjennomføres målprisøkninger fra 1. juli 2018 med en årsvirkning på 198 mill. kroner. Bevilgningene til gjennomføring av jordbruksavtalen økes med 770 mill. kroner i 2019, og det disponeres 70 mill. kroner i overførte midler fra 2017. Rammen og forutsetningene i tabell 2.1 gjør at verdien av jordbruksfradraget vil øke med 62 mill. kroner i 2019.

Tabell 2.2 Økonomisk ramme for avtalen.

	Mill. kr.
Endring i målpriser fra 01.07.18	198
Endret bevilgning på kap. 1150 i 2019	770
Overførte midler fra 2017	70
Endret verdi av jordbruksfradraget	62
SUM	1 100

Rammen legger grunnlag for en inntektsøkning per årsverk på om lag 3 ½ pst. fra 2018, før oppgjør, til 2019, forutsatt forbedring i markedsbalansen. Avtalen legger til rette for en inntektsvekst per årsverk på 20 pst. fra 2014 til 2019, eller 3 ¾ pst. per år.

Partene er enige om følgende omdisponeringer innenfor budsjettet for 2018:

- 31,6 mill. kroner disponeres til økt prisnedskrivning til norsk korn og 3,9 mill. kroner disponeres til tilskudd til matkorn fra 1. juli
- Landbrukets utviklingsfond tilføres 225,1 mill. kroner.

Partene er enige om de endringer i målpriser og satser og bevilgninger på tilskuddsordninger som går fram av vedlagte fordelingsskjema.

3 Utslag på referansebrukene

I fordelingen har partene prioritert produksjoner med markedsmuligheter, korn, poteter, frukt og grønt. Videre prioriterer avtalen jordbruket på Vestlandet, områder med driftsvansker, miljø og klima og velferdsordningene. Budsjettnemndas sekretariat har beregnet det kvantumsfaste isolerte utslaget av pris- og tilskuddsendringer i avtalen, inkludert forutsetninger om pris- og kostnadsendringer og økt utnytting av jordbruksfradraget, tilsvarende forutsetningene i tabell 2.1.

Tabell 3.1 Beregnet helårsvirkning på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, inkl. anslåtte kostnadsendringer til 2019. Kroner per årsverk, inkl. verdi av jordbruksfradraget.

	2016 A	2017 B	2018 C	2019 D	2019-2018 D-C	2019-2017 D-B	2019-2016 D-A
1 Melk og storfeslakt, 29 årskyr. Landet	382 500	388 800	378 200	408 800	30 600	20 000	26 300
2 Korn, 386 dekar korn. Landet	272 400	281 200	231 500	293 400	61 900	12 200	21 000
3 Sau, 167 vinterfôra sauer. Landet	218 300	175 400	167 100	170 200	3 100	-5 200	-48 100
4 Melkeproduksjon geit, 133 årsgeiter. Landet	448 300	446 400	449 200	462 200	13 000	15 800	13 900
5 Svin og korn, 47 avlssvin + 378 dekar korn. Landet	518 900	407 000	350 900	350 100	-800	-56 900	-168 800
6 Egg og planteprod., 6596 høner + 266 daa korn. Landet	420 900	466 900	438 800	459 600	20 800	-7 300	38 700
7 Poteter og korn, 125 daa poteter + 432 daa korn. Landet	352 900	370 800	350 800	403 300	52 500	32 500	50 400
8 Storfeslakt/ammeku, 32 ammekyr. Landet	293 200	298 900	294 100	318 100	24 000	19 200	24 900
9 Fukt og bær, 52 dekar frukt og bær. Landet	352 800	352 600	359 600	401 800	42 200	49 200	49 000
10 Fjorfekjøtt og planteprod., 111 313 fjorfeslakt. Landet	412 000	317 400	233 700	210 800	-22 900	-106 600	-201 200
11 Økologisk melk og storfeslakt, 26 årskyr. Landet	353 900	360 500	355 500	390 500	35 000	30 000	36 600
12 Melk, de ½ minste melkebrukene, 15 årskyr. Landet	316 800	323 000	324 300	351 200	26 900	28 200	34 400
13 Melk, de ½ største melkebrukene, 46 årskyr. Landet	422 700	429 000	408 400	427 100	18 700	-1 900	4 400
14 Melk, de 25 største melkebrukene, 65 årskyr. Landet	484 800	490 300	462 800	480 300	17 500	-10 000	-4 500
15 Melk og storfeslakt, 33 årskyr. Østlandets flatbygder	406 300	405 500	363 700	378 900	15 200	-26 600	-27 400
16 Melk og storfeslakt, 27 årskyr. Østlandets andre bygder	380 100	384 800	372 300	406 900	34 600	22 100	26 800
17 Melk og storfeslakt, 36 årskyr. Agder/Rogaland, Jæren	438 300	448 600	414 400	425 200	10 800	-23 400	-13 100
18 Melk og storfeslakt, 26 årskyr. Agder/Rogaland a.bygder	357 500	363 900	354 000	388 900	34 900	25 000	31 400
19 Melk og storfeslakt, 28 årskyr. Vestlandet	350 500	355 100	344 500	380 000	35 500	24 900	29 500
20 Melk og storfeslakt, 31 årskyr. Trøndelag	399 300	405 200	379 600	401 900	22 300	-3 300	2 600
21 Melk og storfeslakt, 25 årskyr. Nord-Norge	393 900	400 800	391 900	416 100	24 200	15 300	22 200
22 Korn, <400 dekar korn (235 dekar korn). Østlandet	94 000	101 500	44 400	99 900	55 500	-1 600	5 900
23 Korn, de 20 største brukene, 851 dekar korn. Østlandet	478 700	493 200	440 700	512 900	72 200	19 700	34 200
24 Korn og korn/svin, 331 daa korn + 23 avlssvin. Trøndelag	477 900	386 100	332 800	345 500	12 700	-40 600	-132 400
25 Sau, 137 vinterfôra sauer. Vestlandet	174 500	143 000	138 600	151 800	13 200	8 800	-22 700
26 Sau, 171 vinterfôra sauer. Nord-Norge	270 200	228 600	219 600	224 600	5 000	-4 000	-45 600
27 Sau, de 25 største sauebrukene, 291 v.f. sauer. Landet	272 200	213 300	202 300	202 200	-100	-11 100	-70 000

4 Markedsbalansering

4.1 Hjemmel for samordnet opptreden

Det følger av primærnæringsunntaket til konkurranseloven at primærprodusenter eller deres organisasjoner kan opptre samordnet dersom det er i samsvar med lover/forskrifter eller jordbruksavtale. Det legges til grunn at Omsetningsrådet kan sikre tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for slik samordnet opptreden på de områdene som ligger innenfor rådets myndighet. Forutsatt at markedsregulator er gitt slik hjemmel, kan primærprodusentene og deres organisasjoner komme med tilsvarende oppfordring. Det legges til grunn at følgende hjemmel inntas i Jordbruksavtalen kap. 5: "Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, kan, dersom markedsregulator har oppfordret produsentene til å gjennomføre produksjonsregulerende tiltak, oppfordre produsentene til å følge markedsregulators råd."

4.2 Markedssituasjonen for svin

Det vises til beskrivelsen av utfordringene i svinenæringa og markedet for svin i jordbrukets krav og i statens tilbud. Partene viser til at omfanget av engangspurker har økt over tid, at denne produksjonsformen bidrar til at tilførselen av smågris øker og i tillegg at produksjonsformen kan sies å ha dyreetiske utfordringer.

Partene er enige om at det er behov for å iverksette tiltak som kan bidra til å håndtere den utfordrende markedssituasjonen. Det må derfor utredes aktuelle tiltak, herunder innstramminger i husdyrkonsesjonsregelverket, blant annet for å håndtere veksten i engangsurkeproduksjon. Punkter som skal utredes:

- Regulering av smågrisproduksjon basert på antall avlspurker (innsatte avlspurker og slakta/omsatte purker). Det skal gjøres særskilte vurderinger for foredlings- og formeringsbesetninger.
- Etablering av register for livdyromsetning av purker, inkl. spørsmålet om rapporteringsplikt og hjemmelsgrunnlag.
- WTO-legalitet knyttet til mulige utkjøpsordninger av svineprodusenter.
- Utforming av overgangsordninger.

Landbruksdirektoratet gis i oppgave å gjennomføre utredningen innen 1.9.2018. Det oppnevnes en referansegruppe bestående av avtalepartene. Landbruks- og matdepartementet vil sende eventuelle forslag til endringer på ordinær høring. Det legges til grunn at aktuelle endringer i forskrifter og overgangsordninger kan tre i kraft fra 1.1.2019. Disse forutsetningene inngår som premiss for årets jordbruksavtale.

5 Andre endringer

Partene er enige om følgende, jf. også vedlagte fordelingsskjema.

5.1 Landbrukets utviklingsfond

Partene er enige om at bevilgningen til Landbrukets utviklingsfond for 2019 videreføres med 1 123,6 mill. kroner. Fondet tilføres 225,1 mill. kroner i 2018 gjennom omdisponering av midler i 2018. Som det framgår av tabell 5.1 økes samlet tilskuddsramme for fondet med 101 mill. kroner til 1 600 mill. kroner for 2019.

Tabell 5.1 Tilskuddsramme for Landbrukets utviklingsfond. Mill. kroner.

	2018 ⁴⁾	2019	Endring 2018-2019
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	634,5	634,5	0,0
Utrednings- og tilretteleggingsmidler	48,0	48,0	0,0
Områderettet innsats			
<i>Arktisk landbruk</i>	2,0	2,0	0,0
<i>Fjellandbruket</i>	0,0	2,0	2,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket			
<i>Nasjonale kompetansetiltak (KIL-midler)</i>	6,0	4,0	-2,0
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>	14,0	14,0	0,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom¹⁾</i>	11,0	15,0	4,0
<i>Mentorordning</i>	0,0	2,0	2,0
Forskning og utvikling	55,0	65,0	10,0
Matmerk	55,0	63,0	8,0
Utviklingsprogrammet	102,5	106,0	3,5
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	67,0	77,0	10,0
Skogbruk ²⁾	222,0	242,0	20,0
Midler til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	1,5	2,0	0,5
Dyrevelferdsprogram mink	2,0	0,0	-2,0
Utsiktsrydding	8,0	0,0	-8,0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	95,0	115,0	20,0
Drenering	58,0	58,0	0,0
Investeringsstøtte organisert beitebruk	13,0	18,0	5,0
Handlingsplan for plantevernmidler ³⁾	0,0	0,0	0,0
Klima- og miljøprogram	20,0	20,0	0,0
Klimasmart landbruk	0,0	20,0	20,0
Biogass	2,0	3,0	1,0
Støtte verdensarvområdene og utv. kulturlandskap	13,5	18,5	5,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	31,0	31,0	0,0
SUM tilskuddsramme	1 461,0	1 560,0	99,0
Rentestøtte - utbetalinger	38,0	40,0	2,0
SUM tilskuddsramme inkl. utbetalinger rentestøtte	1 499,0	1 600,0	101,0

1 Inkluderer 2 mill. kroner til utvikling av digitale løsninger

2 8 mill. kroner av tilskuddsrammen skal øremerkes miljøtiltak i skogbruket

3 Ordningen flyttes fra post 77.15. til LUF i forbindelse med prp. 1 (10 mill. kroner)

4 Partene er enige om at St. Olavs hospital etter søknad til Landbruksdirektoratet kan innvilges inntil 2,5 mill. kroner i 2018 for etablering av "Nasjonalt Fagkompetansesenter for landbrukshelse".

Det gis følgende nasjonale føringer for forvaltningen av IBU-midler i 2019:

- Støtte til investeringsprosjekt som gir økt matproduksjon skal prioriteres i produksjoner med markedspotensial.
- Det skal særskilt prioriteres støtte til frukt- og grøntnæringen, veksthusnæringen samt kornproduksjon. I kornproduksjonen skal tilskudd til tørke- og lageranlegg prioriteres.
- Det innvilges ikke tilskudd til investeringer i sauefjøs i 2019. Det gis unntak av støtte til økologiske saueprodusenter som må foreta større investeringer på grunn av endrede krav til liggeareal som følge av implementeringen av EUs økologiregelverk fra mars 2017.
- I vurdering av lønnsomheten i investeringsprosjektet må det tas hensyn til det samlede næringsgrunnlaget på bruket.
- Ulike eierformer skal likestilles ved prioritering mellom søknader.
- Det skal tas hensyn til nye krav til dyrevelferd, herunder kravet om løsdriftsfjøs, og behov for fornyelse av driftsapparatet.
- Små og mellomstore bruk skal prioriteres ved tildeling av støtte.
- Innen melkeproduksjon er det spesielt behov for å prioritere fornying av 15-30 kyrfsjøs.
- Prosjekter med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres, for eksempel ved bruk av tre som byggemateriale og investering i andre miljø- og klimasmarte løsninger i forbindelse med investering i ny driftsbygning.
- Det kan gis ekstra investeringstilskudd på inntil 500 000 kroner til geitemelkprodusenter som omstiller til annen produksjon og som selger hele kvoten gjennom oppkjøpsordningen for geitemelkkvoter. Dette tilskuddet kommer i tillegg til ev. ordinær IBU-støtte. Lønnsomhetsvurderinger må ligge til grunn for tildeling av støtte til ny produksjon. Muligheten for å søke om ekstra investeringstilskudd gjelder t.o.m. 2020. Søknader må fremmes i forbindelse med de ordinære søknadsomgangene i fylkene.
- Det kan gis investeringstilskudd til bygging av gjødsellager med fast toppdekke og/eller 10-12 måneders lagringskapasitet på inntil 20 pst. av kostnadene, begrenset oppad til 20 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket. Øvre grense for tilskudd settes til 100 000 kroner per prosjekt. Det kan ikke gis tilskudd til bygging av gjødsellager på leid areal.
- Det kan gis inntil 100 mill. kroner i risikolån. Tapsavsetningen skjer innenfor rammen av IBU-midlene. Nivået på tapsfondavsetningen skal reduseres.
- Den regionale partnerskapets strategiske føringer er avgrenset til prioritering mellom ulike produksjoner i den enkelte region/fylke. Det er også anledning til å gjøre prioriteringer mellom ulike områder i regionen/fylket. Faglagene skal inngå i det regionale partnerskapet.
- Maksimal prosentsats for tilskudd til investeringer videreføres med inntil 35 pst. av godkjent kostnadsoverslag for investeringen. Øvre grense for tilskudd på 2 mill. kroner per prosjekt med unntak for Troms og Finnmark videreføres også.

Under tilskuddsrammen til LUF er partene enige om følgende:

Avsetningen til Utviklingsprogrammet økes med 3,5 mill. kroner. Tiltak som bidrar til næringsutvikling og verdiskaping basert på høstbare viltressurser og øvrige utmarksressurser prioriteres.

Avsetningen til forskning økes med 10 millioner kroner. Det legges mindre vekt på internasjonal relevans for prosjekter som finansieres med JA-midler. Det må vurderes fullfinansiering på forskningsprosjekter innen miljø, klima og dyrevelferd.

Minst 5 millioner kroner brukes til utredninger. Følgende temaer bør utredes til jordbruksoppgjøret i 2019:

- Økonomiske og miljømessige gevinster med presisjonsjordbruk
- Muligheter for økt binding av karbon i jord
- Hvordan tilbudet fra ulike husdyrproduksjoner varierer med endringer i priser og tilskudd, herunder ulik vekting av produksjonsavhengige og produksjonsnøytrale tilskuddsordninger.

Utredningsmidlene utlyses på ordinær måte.

5.2 Miljø og klima

Partene er enige om å styrke satsingen på seterdrift over Regionale miljøprogram. Alle fylkesmannsembeter skal legge til rette for tilskudd på minst 50 000 kroner per seter, forutsatt produksjon av ku- eller geitemelk for egen foredling eller levert til meieri. Produksjonsperioden må være minst seks uker per sesong, og knyttet til et historisk eller veletablert seteranlegg. Enkeltseter og fellesseter sidestilles ved tilskuddsutmåling. Fylkene står fritt til å vurdere økte satser for seterdrift tilrettelagt for turisme i form av bevertning, formidling, overnattings- eller kulturtilbud. Avsetningen til RMP økes med 8,3 mill. kroner til formålet i 2019.

Klimasmart landbruk finansieres over LUF med 20 mill. kroner i 2019. Partene er enige om at Klimasmart Landbruk legger fram en plan for videre arbeid og finansiering i forkant av jordbruksoppgjøret i 2019.

Partene er enige om å øke den fylkesvise RMP-rammen for Trøndelag og Nordland med 0,5 mill. kroner, til sammen 1 mill. kroner, som prioriteres til beitearealer til kortnebbgås og kvitkinngås.

5.3 Økologisk jordbruk

Partene er enige om å videreføre satsingen på økologisk jordbruk og spesielt produkter som det er avsetning for i markedet. For å stimulere til økt økologisk produksjon har partene blitt enige om å innføre arealtilskudd til arealer i første års karens.

Partene er videre enige om å videreføre bevilgningen til økologiske utviklingstiltak. Forutsatt Stortingets tilslutning til strategien for økologisk jordbruk pekes det på NLR og NORSØK som viktige aktører for videreføring av foregangsfylkenes ansvarsområder.

5.4 Korn og grovfôr

Partene er enige om å stimulere til økt kornproduksjon, særlig i de områder av landet som har gode naturgitte forhold for produksjon av matkorn. Målprisene på korn økes tilsvarende en økt bruttoinntekt på 100 mill. kroner. Målprisen for matkorn økes med 10 øre per kg, mens fôrkorn økes med 8 øre/kg. Sammen med en endring i prisnedskrivning på 3,7 øre for norsk korn og en økning i tilskudd til matkorn på 6,3 øre per kg, blir råvareprisen til matmel uendret. Partene anslår at prisen på råvarer til kraftfôr vil øke med 3 øre per kg.

Partene er enige om å heve basiskravet til hektolitervekt på matrug fra 72 til 75 kg. Det foretas en teknisk justering av målprisen for matrug med 2 øre/kg.

5.5 Melk

Partene er enige om å innføre et eget tilskudd for små og mellomstore melkebruk.

Foretaket må ha seks melkekyr for å være tilskuddsberettiget. Fra seks melkekyr gis et tilskudd på 1 400 kroner per ku, det vil si 8 400 kroner til foretak som har seks kyr.

Tilskuddet øker med 1 400 kroner per ku til og med ku nummer 23. Deretter reduseres satsen med 1 150 kroner per ku slik at tilskuddet blir null for bruk med 51 og flere kyr.

5.6 Kjøtt og egg

Partene er enige om at kvalitetstilskuddet for storfekjøtt ikke lenger gis for slaktekategori okse, og at fettklassifiseringen fortsatt skal inngå i vilkårene for tildeling av tilskuddet.

Tilskudd husdyr og avlsertilskudd ferie-fritid gis for verpehøner i rugeeggproduksjon på grunnlag av antall egg levert til rugeri i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Endringen i tilskuddsgrunnlaget innføres for søknadsomgangen i 2019 med utbetaling i 2020.

5.7 Driftsvanske

Partene er enige om å prioritere tilskudd til arealer med driftsvansker og de områder av landet der utviklingen i arealbruk er dårligst, gjennom å justere og prioritere ordninger målrettet mot disse områdene med om lag 225 mill. kroner. Endringene får virkning allerede i 2019.

Det fire viktigste tiltakene er:

- Arealtilskudd grovfôr – dele opp sone 5 for grovfôr og prioritere områdene med størst driftsvansker (sone 5B Vestlandet), 95,2 mill. kroner
- Arealtilskudd grovfôr – redusere arealavgrensingen for grovfôr i sone 5-7 slik at mer areal blir tilskuddsberettiget, 21,3 mill. kroner
- Tilskudd til bratt areal i Regionale miljøprogram – øke og øremerke tilskudd til bratt areal med 30,0 mill. kroner
- Distriktstilskuddene økes totalt med 78,4 mill. kroner, hvorav melk økes i sone D til J og distriktstilskudd til kjøtt økes fra sone 2.

I tillegg prioriteres områdene som har hatt svakest utvikling gjennom satsøkninger i en rekke ordninger, herunder arealtilskudd grovfôr i sone 5A, 6 og 7, arealtilskudd frukt og

grønt, distriktstilskudd frukt og grønt, vektet økning av Regionale miljøprogram og økning i flere ordninger under LUF.

5.8 Velferdsordninger

Partene er enige om at Landbruksdirektoratet utreder konsekvensene av å avvikle samordningen av tilskudd ved avløsning ved sykdom og fødsel mv. mot lønnsinntekter, slik at en likestiller lønnsinntekter med andre næringsinntekter.

5.9 Pelsdyr

I Jeløya-plattformen heter det at Regjeringen vil gjennomføre en styrt avvikling av pelsdyrnæringen, og det legges opp til at eksisterende næringsaktører per 15.1.2018 får økonomisk kompensasjon. Videre heter det at *"Det vurderes også om andre tiltak bør iverksettes for å lette omstilling til annen landbruksproduksjon for aktuelle produsenter. Dette tas opp med partene i jordbruksoppgjøret for 2019"*. Statens inviterte under forhandlingene jordbruket til å komme med tilbakemelding om tiltak for omstilling i pelsdyrholdet. Jordbrukets forhandlingsutvalg avviste dette på formelt grunnlag.

5.10 Annet

Tilskudd til veterinærreiser økes med 1,50 kr/km, tilsvarende 5,3 mill. kroner. Tilskudd til Geno økes med 1 mill. kroner.

Oslo 16. mai 2018

Ann Merete Furuberg

Lars Petter Bartnes

Leif Forsell

Jordbruksforhandlingene 2018 - tilleggsforhandlinger

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 30. august mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Den langvarige tørken sommeren 2018 har gitt ekstraordinær stor avlingsreduksjon for bønder i flere deler av landet. Partene viser til at det allerede er gjennomført en rekke tiltak, blant annet med sikte på å bedre tilgangen på grovfôr. Enkelte av disse tiltakene krever formelt endring i Jordbruksavtalen 2018–2019, og er inntatt i denne protokollen.

Prognoser per 1. august for avlingsskadeordningen (post 71 på Jordbruksavtalen), viser at det kan bli en utbetaling på om lag 1 mrd. kroner. Det er gjennomført en rekke tilpasninger for å bidra til rask søknadsbehandling og utbetaling av erstatningene i 2018.

Med grunnlag i den ekstraordinære situasjonen, spesielt for husdyrprodusenter med egen grovfôrproduksjon, er partene enige om de ekstratiltakene som framgår av denne protokollen. Av hensyn til jordbruksforetakenes likviditet legger partene vekt på at utbetalingene skal komme så fort som mulig, og innen utgangen av 2018. Utbetaling av midlene er betinget av Stortingets godkjenning.

Partene er enige om at det skal utbetales 525 mill. kroner ekstra i 2018. Dette kommer i tillegg til de økte utbetalingene over avlingsskadeordningen etter gjeldende regelverk. 300 mill. kroner finansieres med økt bevilgning og 225 mill. kroner finansieres ved at egenkapitalen i Landbrukets Utviklingsfond ikke styrkes med 225 mill. kroner som jordbruksavtalen la opp til.

Tabell 1. Fordeling

	Mill. kroner
Engangsutbetaling husdyrtilskudd	285
Engangsutbetaling areal grønnsaker	24
Økt erstatningssats grovfôr med 1,55 kr/FEM	190
Økt tak avlingsskadeordningen	26
Sum	525

Ekstratiltak i 2018

1. Ekstrautbetaling av husdyrtilskudd i 2018

Det gjennomføres en ekstrautbetaling av husdyrtilskudd i fylkene Østfold, Akershus/Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark og Agder-fylkene, samt kommunene Bjerkreim, Gjesdal, Strand, Sokndal, Eigersund og Lund, jf. tabell 2. Det gir en målrettet ekstra kompensasjon i de områdene som er hardest rammet av tørken. Søknadsdata fra mars 2018 brukes som grunnlag for utbetaling av tilskuddet.

Tabell 2. Ekstrautbetaling av tilskudd til husdyr. Kroner per dyr og mill. kroner.

	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring, mill. kr
-			
Melkekyr	70 169	1 290	90,5
Ammekyr	53 472	860	46,0
Andre storfe og hest	234 838	430	101,0
Sau, geit og hjort	366 913	130	47,5
Sum			285,0

2. Ekstrautbetaling av arealtilskudd til grønnsaker i 2018

Det gjennomføres en ekstrautbetaling av arealtilskudd til grønnsaker i fylkene Østfold, Akershus/Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark og Agder-fylkene, samt kommunene Bjerkreim, Gjesdal, Strand, Sokndal, Eigersund og Lund, jf. tabell 3. Utbetalingen begrenses oppad til 500 000 kroner per foretak.

Tabell 3. Ekstrautbetaling av arealtilskudd til grønnsaker. Kroner per dekar og mill. kroner.

	Antall daa	Sats kr/daa	Behov, mill. kr
Østfold, Akershus/Oslo, Hedmark, Oppland Buskerud, Vestfold, Telemark, Agder-fylkene Strand, Bjerkreim, Gjesdal, Sokndal, Lund, Eigersund	55 006	500	27,5
Korreksjon for tak på 500.000 kroner per foretak			-3,50
Sum			24

3. Økt erstatningsstats for grovfôr

Erstatningssatsen for "grovfôr i foretak med husdyr"¹ heves for avlingsåret 2018 med 1,55 kroner, fra 3,85 til 5,40 kroner per FEm. Kostnaden anslås på usikkert grunnlag til 190 millioner kroner. Utbetaling gjennomføres i forbindelse med endelig behandling av søknad om erstatning, i 2018.

¹ Forskrift om satser for og beregning av erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon, §13.

4. Maksimal utbetaling i avlingsskadeordningen

Maksimal utbetaling for ordningen med avlingssvikt heves for avlingsåret 2018, fra 750 000 kroner til 1 500 000 kroner per vekstgruppe, jf. Jordbruksavtalen kap. 4. Kostnaden anslås på usikkert grunnlag til 26 millioner kroner.

5. Utsatt frist for investeringer

Bønder som er rammet av tørke og avlingssvikt i 2018 kan få utsatt frist for gjennomføring av investeringsprosjekter.

Søknad om utsatt frist for prosjekter forvaltet av Innovasjon Norge, skal sendes Innovasjon Norge. Søknad om utsatt frist for investeringsprosjekter under SMIL-ordningen skal sendes kommunen, jf. forskriftens § 3. Når det gjelder prosjekter innvilget tilskudd til drenering, vil LMD fastsette en midlertidig bestemmelse i dreneringsforskriften.

Endringer i gjeldende jordbruksavtale

Det gjøres følgende endringer i den gjeldende jordbruksavtalen:

1. Økologiske grønngjødslingsarealer

I møte 23. juli ble det bestemt at økologiske grønngjødslingsarealer kunne beites eller høstes i 2018. Partene er enige om å endre punkt 7.8 i Jordbruksavtalen, Arealtilskudd til økologisk landbruk, i samsvar med beslutningen. Setningen "*Plantematerialet skal ikke brukes til fôr eller beites*" endres til "*Plantematerialet kan i 2018 høstes til fôr eller beites*".

2. Regionale miljøprogram (RMP)

Iht. Jordbruksavtalen kap. 7.9 utformer fylkesmannen ordningene under Regionale miljøprogram, innenfor nasjonale rammer. For å bidra til å avhjelpe grovfôr-situasjonen er det for 2018 lagt to nye sentrale føringer.

I møte 23. juli ble det bestemt at arealer med fangvekster kan høstes uten at dette får betydning for tilskudd til fangvekster over RMP.

Den 3. august besluttet Landbruks- og matdepartementet at de som høster korn tidlig og sår en ettervekst, for eksempel raigras, som overvintrer, skal fortsatt være berettiget tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding under Regionale miljøprogram.

3. Arealtilskudd korn

I brev fra departementet til Landbruksdirektoratet av 6. juli 2018 heter det at de produsenter som velger å ensilere kornavlingen kan søke, og få innvilget arealtilskudd til korn.

Partene er enige om følgende tilføyelse til gjeldende jordbruksavtale under pkt. 7.8.1 og "Definisjoner av vekstgrupper":

"Foretak som i avlingsåret 2018 har ensilert kornavlingen, eller på annen måte benyttet avlingen som "grovfôr", kan søke om arealtilskudd til korn for dette arealet."

Oslo 30. august 2018

Ann Merete Furuberg

Lars Petter Bartnes

Leif Forsell

JORDBRUKSAVTALE

2018 – 2019

Inngått mellom Staten, Norges Bondelag og
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

1. INNLEDNING

Avtaleverket for jordbruket har til formål å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift. I hovedavtalens § 1-2 heter det blant annet at tiltak som nevnt ovenfor skal fastlegges i jordbruksavtaler som inngås for ett eller flere år om gangen, eller i endrings- eller tilleggsavtaler.

Denne jordbruksavtalen er inngått mellom staten og jordbruket ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag 25. juni 2018.

For målpriser gjelder avtalen fra 1. juli 2018. For det samlede bevilgningsnivå, over kap. 1150 og kap. 4150, gjelder avtalen kalenderåret 2019. Det kan imidlertid bestemmes tilpasninger i avsetninger og satser inneværende år innenfor den samlede bevilgningsrammen. Budsjettmessige konsekvenser av avtalen for 2019 er vist i vedlegg 1.

For overslagsbevilgningene (post 71 og 73) vil bevilgningsbehovet tilpasses de fastsatte satser, faktiske volumendringer, og for noen poster verdensmarkedets priser. For de overførbare bevilgningene (post 70, 74, 77 og 78) er bevilgningene styrende. Satsene i avtalen er foreløpige, og for å holde forbruket i samsvar med fastsatt bevilgning, kan satsene justeres opp eller ned. Når areal, dyretall etc. blir kjent etter søknadsomgangen 15. oktober, fastsetter Landbruks- og matdepartementet endelige satser etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Det ligger til grunn i avtalen at importvernet skal praktiseres slik det framgår av sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 12. mai 1995 (jf. St.prp. nr. 61 (1994–95), vedlegg 2). Endringer i importbestemmelsene er gjenstand for drøfting mellom jordbruksorganisasjonene og staten, og kan følges opp i henhold til Hovedavtalens § 2-2 og 2-4.

Forskrifter for de enkelte tilskuddsordningene/reguleringer fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter høring med bl.a. Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Avtalen gjelder norske produkter med mindre annet er særskilt bestemt.

Minstegrensen for beløp som innkreves ved tilbakebetaling av tilskudd er 500 kroner. Minstebeløpsgrense for utbetaling av tilskudd avvikes, med unntak for erstatningsordningene.

2. PRISBESTEMMELSER

2.1 Produkter med målprisregulering

2.1.1 Generelle bestemmelser

Bestemmelsene i kapittel 2.1.1 gjelder dersom ikke annet er nevnt under de enkelte sektorer i kapittel 2.1.2–2.1.5.

Målprisene skal være priser jordbruket reelt sett skal kunne oppnå ut fra balanserte markedsforhold, det fastsatte importvern og de markedsreguleringsmuligheter som er til disposisjon. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Målprisene er fastsatt for representantvarer av definerte kvaliteter for svinekjøtt, korn, poteter, grønnsaker, frukt og til råvarenivå for ku- og geitemelk, slik det framgår av kapittel 2.1.2–2.1.5. Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Jordbruksorganisasjonene påtar seg ansvaret for å holde gjennomsnittsprisen for de ulike varegruppene på eller under målprisen for avtaleperioden, gjennom markedsregulerende tiltak og prisnoteringer. Det følger av primærnæringsunntaket til konkurranseloven at primærprodusenter eller deres organisasjoner kan opptre samordnet dersom det er i samsvar med lover/forskrifter eller jordbruksavtale.

Ansvarlig markedsregulator skal løpende rapportere oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris, til Landbruksdirektoratet. Prisnoteringen på representantvaren skal som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke overstige målprisen.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret, skal Landbruksdirektoratet fastsette en særskilt styringspris for det påfølgende avtaleår. Styringsprisen fastsettes slik at oppnådd pris skal ligge tilsvarende under i det påfølgende avtaleåret. Dersom det etter denne bestemmelse eller avtalepartene på annet grunnlag har fastsatt en styringspris, har den alle funksjoner som normalt tilligger målpris, inkludert grunnlag for fastsetting av øvre prisgrense. Eventuelle avvik fra dette, som følge av særskilte forhold, skal avtales mellom partene.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret som følge av høye priser internasjonalt med null toll på importert vare, skal det ikke fastsettes særskilt styringspris for det påfølgende avtaleåret.

Dersom prisene på representantvarene overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tollnedsettelse, i medhold av forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ansvarlig markedsregulator for de enkelte sektorene skal rapportere til Landbruksdirektoratet den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, herunder administrering av tollvernet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av målpris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med målpris.

2.1.2 Melk og melkeprodukter

Tabell 2.1 Målpris for avtaleperioden for ku- og geitemelk

Vare- gruppe	Representantvare	Målpris, kr per liter		
		Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Ku- og geitemelk	Melk som oppfyller kravspesifikasjon for rå melk i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 4-3, 3. ledd.	5,41	0,03	5,44

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for melk av representantvare. Noteringssted er der melk passerer, eller der melk ved direkte viderelevering til annet meieri normalt ville passert basismeieri definert i innfraktordningen. Prisnoteringen skal omfatte melk som foredles av Tine SA og melk som Tine SA selger uforedlet til andre. Øvre prisgrense er målprisen + 5 pst. Gjennomsnittsprisen for året veies etter kvanta for de ukentlige prisnoteringene.

For å sikre et prisuttak i markedet som gjør at jordbruksavtalens målpris kan realiseres, og sikre melkeprodusentene en mest mulig lik pris uavhengig av melkeanvendelse og geografisk lokalisering, fastsettes det tilskudd og avgifter for ulike produktgrupper og markeder, jf. omsetningsloven § 6. Tilskudd og avgifter fastsettes av Landbruksdirektoratet som forskrift med hjemmel i prisutjevningsforskriften. Fastsettelsen skjer på grunnlag av føringer fra avtalepartene og etter høring av andre berørte parter. Dersom det av hensyn til likviditeten i prisutjevningsordningen er nødvendig å redusere tilskudd/øke avgifter i løpet av året, kan Landbruksdirektoratet gjøre det og samtidig pålegge markedsregulator å redusere prisuttaket tilsvarende. Grensen for det samlede prisuttak i avtaleperioden vil i slike tilfeller bli fastsatt lavere enn målpris. På bakgrunn av prognoser og forslag fra Tine SA skal Landbruksdirektoratet fastsette en ny grense for det samlede prisuttaket (styringspris).

For å sikre at uavhengige meieriselskaper og Tines egne meierier står overfor reelt sett samme pris på melk som råvare, er råvareomsetningen lagt til en egen enhet i Tine (Tine Råvare), jf. egen avtale mellom Landbruksdirektoratet og Tine SA. Eventuelle brudd på denne avtalen skal forelegges for jordbruksavtalepartene for nærmere oppfølging.

2.1.3 Svinekjøtt

Tabell 2.2 Målpris for avtaleperioden for svinekjøtt

		Målpris, kr per kg		
Vare-gruppe	Representantvare	Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Svinekjøtt	Slaktegris klasse E og S med et gjennomsnitt for alle kjøttprosjenter og alle varegrupper under 85 kg	32,43	0,00	32,43

Prisgrunnlaget for gris er engrosprisnoteringer for hele slakt ved følgende slakterianlegg: Nortura Steinkjer, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Øvre prisgrense er målprisen +10 pst. Gjennomsnittsprisen for året veies etter ukentlige tilførsler av slaktegris.

2.1.4 Korn

Målprissystemet

Målprisene for korn er produsentpris på mathvete, matrug, bygg til fôr, havre til fôr og oljefrø av basis kvalitet levert til et utvalg mottaksanlegg definert av Landbruksdirektoratet.

Målprisene for korn og oljefrø er definert for vare med basis kvalitet i henhold til tabell 2.3 nedenfor:

Tabell 2.3 Basiskvalitetskriterier for noteringsvare¹

Art	Vann-innhold %	Hektoliter-vekt kg	Fremmede bestanddeler %	Protein ved matkvalitet %	Falltall ved matkvalitet i sekunder
Hvete	15	79	≤ 1,0	12,0	200
Rug	15	75	≤ 1,0		120
Bygg	15	64	≤ 1,0		
Havre	15	53	≤ 1,0		
Oljefrø	8		≤ 1,0		

1) Andre kvalitetstrekk som reduserer kornets verdi, deriblant floghavre og høyt DON-innhold, skal ikke inngå i noteringsgrunnlaget.

For kornsesongen 2018/2019 er det fastsatt følgende målpriser (tabell 2.4):

Tabell 2.4 Målprisene for korn

Målpriser, kr per kg			
Kornslag	Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Hvete, matkorn	3,26	0,10	3,36
Rug, matkorn	2,82	0,12 ¹	2,94
Bygg, fôrkorn	2,76	0,08	2,84
Havre, fôrkorn	2,50	0,08	2,58
Oljefrø	5,69	0,00	5,69

1) Endringen består av 10 øre i målprisøkning, og 2 øre som teknisk justering av målprisen som følge av at basiskvalitetskriteriet for hektolitervekt er hevet fra 72 kg til 75 kg, jf. tabell 2.3.

Prisnotering

Prisgrunnlaget for målprisvarene er produsentprisnoteringer for basis kvalitet levert til Felleskjøpet Agris anlegg i Larvik, Kambo, Drammen og Holmestrand, samt Felleskjøpet Agris anlegg i Trondheim for bygg, slik disse mottaksanleggene er definert av Landbruksdirektoratet. Noteringspris på disse anleggene skal inkludere alle tillegg og trekk som ikke kan relateres til mat- og fôrkvalitet for målprisvarene av korn og oljefrø. Prisene noteres hver uke.

Ved notering av ukespris skal produsentprisene på oljefrø og korn for de ulike prisnoteringsanleggene vektet sammen med tilført mengde av de respektive målprisvarene til hvert anlegg den aktuelle uken.

Noteringspris som gjennomsnitt for året beregnes ved å veie de noterte ukesprisene ved prisnoteringsanleggene med de ukentlige tilførsler av målprisvarene til mottaksanleggene som tilhører andelseierne i Norske Felleskjøp, samt de mottaksanlegg som har avtale om å være kornkjøper fra produsent.

Øvre prisgrense er målpris +10 pst. Landbruksdirektoratet gir nærmere retningslinjer angående prisnoteringer.

Referansepris på soyamel

Soyamel med 46 prosent proteininnhold er basis referanseware for proteinråvarer til kraftfôr. Referanseprisen på soyamel økes med 6,4 øre per kg, til 408,2 øre per kg fra 1. juli 2018.

2.1.5 Grøntsektoren

Målprisene for grønnsaker og frukt er produsentpriser oppnådd for ferdig emballert vare, levert grossist i Oslo. Målprisen for poteter er også produsentpris, se definisjon i tabell 2.5.

Bestemmelsen i kapittel 2.1.1 om at prisnoteringen på representantvaren som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke skal overstige målprisen, omfatter ikke grøntsektoren.

Landbruksdirektoratet beregner ukentlig noteringsprisen for poteter, grønnsaker og frukt på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen grøntbransjen (dvs. grossister og kommisjonærer). Disse rapporterer produsentpriser på de enkelte varene til Landbruksdirektoratet ukentlig, med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet. Dersom det er vanskelig å fremskaffe produsentpriser, kan markedsaktørene rapportere engrospris, men da med nødvendig tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan beregne en produsentpris på varen i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Kriterier for prisnotering

Landbruksdirektoratet beregner de ukentlige mengdene for de ulike produktene som utløser prisnotering. Prisnotering skal godkjennes som sammenligningsgrunnlag med målprisen når tilførsel av norsk vare utgjør 10 pst. eller mer av samlet ukesomsetning i Norge, målt som gjennomsnitt for en historisk referanseperiode, definert av Landbruksdirektoratet. Målprisperioden og prisnoteringer i denne perioden er utgangspunktet for reguleringen av tollvernet for de enkelte produkter. Dette er regulert i forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer.

2.1.5.1 Poteter

Tabell 2.5 Gjennomsnittlig målpris for matpoteter, kroner per kg

Representantvare	Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Poteter klasse 1 over 42 millimeter ¹⁾	4,69	0,25	4,94

1) Poteter av kvalitet klasse 1 levert som sams bulkvare til utvalgte pakkerier fra produsent, ikke justert for frakt til Oslo.

Øvre prisgrense er 12 pst. over gjeldende målpris. Ukentlige målpriser og øvre prisgrenser fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Prisene noteres hver torsdag.

2.1.5.2 Grønnsaker og frukt

Tabell 2.6 Prosentvis endring i gjennomsnittlige målpriser for grønnsaker og frukt

Endring 1.7.18	
Grønnsaker og frukt	3,0 %

Målpriskurver og øvre prisgrenser for de enkelte plantekulturene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Øvre prisgrense er 12 pst. over gjeldende målpris.

Prisene knyttes til kvalitetsgraden Standard I. Grunnlaget for prisnoteringene i forhold til målprisen for hagebruksprodukter fastsettes av Landbruksdirektoratet, herunder type emballasje, pakningsstørrelse m.m. Prisnoteringen som legges til grunn er prisene ved partivis leveranse CIP Oslo.

Prisene noteres hver torsdag.

2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)

2.2.1 Generelle bestemmelser

For produkter som omfattes av volummodellen skal markedsregulator Nortura fastsette og informere om planlagt gjennomsnittlig engrospris for hvert halvår. Den fastsatte engrosprisen er bindende oppover per halvårsperiode.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ved beregning av noteringspris skal forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr, men ikke omsetningsavgift, trekkes fra oppnådd pris.

Øvre prisgrense og definisjonen av representantvarene for hhv. storfekjøtt, kjøtt av sau/lam og egg fastsettes av avtalepartene. Øvre prisgrense er planlagt gjennomsnittlig engrospris +10 pst., og er fastsatt med utgangspunkt i gjennomsnittlig oppnådd noteringspris i perioden 1. april foregående år til 31. mars i året forhandlingene gjennomføres.

Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til planlagt prisløype knyttet til planlagt gjennomsnittlig engrospris fastsatt av markedsregulator.

Dersom midlertidig overproduksjon har presset innenlandsk prisnivå, kan det tas hensyn til dette ved fastsetting av øvre prisgrenseprosent. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Markedsregulator skal ukentlig rapportere til Landbruksdirektoratet oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris og øvrig dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

2.2.2 Storfekjøtt

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av storfe ved representantvaren ”*ung okse, alle klasser O og R unntatt R+ (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Egersund. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av ung okse.

2.2.3 Sau og lam

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av lam ved representantvaren ”*lam, alle klasser O og R (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av lam.

2.2.4 Egg

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for representantvaren egg, klasse A over 53 gram, sortert på brett. Noteringssted for egg er Norturas anlegg i Hå. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler.

2.3 Referansepris kylling

For produkter uten markedsreguleringstiltak fastsettes referansepris som grunnlag for administreringen av tollvernet. Referansepris fastsettes med basis i prisuttaket på engrosnivå i foregående avtaleår, beregnet av Landbruksdirektoratet. Øvre prisgrense er referanseprisen +10 pst. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for fjørfeslakt ved representantvaren som hel, fersk, uoppbundet kylling i vektklassene 1 050-1 850 gram i bulkemballasje, oppgitt fra utvalgte slakterier. Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Forholdet mellom noteringspris og referansepris danner grunnlag for vurdering og iverksettelse av administrative tollnedsettelse. Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til referanseprisnivå.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av referansepris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med referansepris.

Noteringsprisen for fjørfekjøtt beregnes på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen fjørfeforbransjen (dvs. slakterier eller slakterisammenslutninger). Disse rapporterer til Landbruksdirektoratet med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Markedsaktørene skal ukentlig rapportere produsert mengde og engrospris fordelt på ulike vektklasser, som grunnlag for Landbruksdirektoratets beregning av noteringsprisen. I stedet for oppnådd engrospris kan markedsaktørene rapportere

produsentpris til Landbruksdirektoratet, men markedsaktørene må da gi den nødvendige tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan kalkulere en pris for ferdig slaktet, uoppbundet kylling i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Landbruksdirektoratet skal utarbeide prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling. Markedsaktørene rapporterer historisk salg til Landbruksdirektoratet, som bruker tallene til utarbeiding av prognosene. Prognosene brukes i forvaltningen av tollvernet og i totalregnskapet for jordbruket, og kan også brukes til andre formål. Landbruksdirektoratet kan offentliggjøre prognosene for å bidra til å balansere kyllingmarkedet.

3. FONDSAVSETNINGER

3.1 Landbrukets utviklingsfond (LUF)

Avsetningen til Landbrukets utviklingsfond videreføres med 1 123,6 mill. kroner i 2019. Tilskuddsrammen fra fondet for 2019 settes til totalt 1 600,0 mill. kroner inkl. prognose for rentestøtteutbetalinger. Tabell 3.1 viser tilskuddsrammen med fordeling for 2018–2019.

Tabell 3.1 Oversikt over innvilgningsramme for LUF 2018–2019 (mill. kroner)

	2018 ⁶	2019	Endring 2018- 2019
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	634,5	634,5	0,0
Utrednings- og tilretteleggingsmidler	48,0	48,0	0,0
Områderettet innsats			
Arktisk landbruk	2,0	2,0	0,0
Fjellandbruket	0,0	2,0	2,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket			
Nasjonale kompetansetiltak (KIL-midler)	6,0	4,0	-2,0
Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving	14,0	14,0	0,0
Nasjonal modell for voksenagronom ¹	11,0	15,0	4,0
Mentorordning	0,0	2,0	2,0
Forskning og utvikling	55,0	65,0	10,0
Matmerk	55,0	63,0	8,0
Utviklingsprogrammet ²	102,5	106,0	3,5
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	67,0	77,0	10,0
Skogbruk ³	222,0	242,0	20,0
Midler til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	1,5	2,0	0,5
Dyrevelferdsprogram mink	2,0	0,0	-2,0
Utsiktsrydding	8,0	0,0	-8,0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	95,0	115,0	20,0
Drenering	58,0	58,0	0,0
Investeringsstøtte organisert beitebruk ⁴	13,0	18,0	5,0
Handlingsplan for plantevernmidler ⁵	0,0	0,0	0,0
Klima- og miljøprogram	20,0	20,0	0,0
Klimasmart landbruk	0,0	20,0	20,0
Biogass	2,0	3,0	1,0
Støtte verdensarvområdene og utv. kulturlandskap	13,5	18,5	5,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	31,0	31,0	0,0
SUM tilskuddsramme	1 461,0	1 560,0	99,0
Rentestøtte - utbetalinger	38,0	40,0	2,0
SUM tilskuddsramme inkl. utbetalinger rentestøtte	1 499,0	1 600,0	101,0

1) Inkluderer 2 mill. kroner til utvikling av digitale løsninger.

2) Økningen skal prioriteres til tiltak som bidrar til flere vekstbedrifter og oppfølging av reiselivsstrategien, og spesielt tiltak som bidrar til næringsutvikling og verdiskapning basert på høstbare viltressurser og øvrige utmarksressurser.

3) 8 mill. kroner av tilskuddsrammen skal øremerkes miljøtiltak i skogbruket.

4) Økningen på 5 mill. kroner skal benyttes til investeringer knyttet til teknologi.

5) Ordningen flyttes fra post 77.15 til LUF i forbindelse med Prop. 1 (10 mill. kroner), jf. tabell 8.3.

6) Partene er enige om at St. Olavs hospital etter søknad til Landbruksdirektoratet kan innvilges inntil 2,5 mill. kroner i 2018 for etablering av "Nasjonalt Fagkompetansesenter for landbrukshelse".

Bedriftsrettede midler til investering og utvikling (IBU-midler)

Føringene for bruken av IBU-midlene fremgår av Prop. 94 S (2017–2018) punkt. 7.2.1 og Sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 16. mai.

Skogbruk

Fordelingen av midlene mellom de ulike virkemidlene innen skogbruk gjøres etter drøftinger mellom avtalepartene i andre halvdel av 2018, der også næringsorganisasjonene i skogbruket deltar.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Etablering av dekke som forhindrer nedbør i eksisterende gjødsellager innlemmes som tilskuddsberettiget tiltak.

Tilskudd til drenering

Satsen for drenering av jordbruksjord, avgrenset til systematisk grøfting, profilering og omgraving, er 2 000 kroner per dekar. Ved annen grøfting er satsen 30 kroner per løpemeter grøft, begrenset oppad til 2 000 kroner per dekar. Arealer med korn, grønnsaker og poteter skal prioriteres ved fordeling av midler.

Klima- og miljøprogram

Fordelingen av midlene mellom de ulike områdene innen programmet gjøres av Landbruksdirektoratet etter drøftinger mellom LMD, KLD og faglagene i andre halvdel av 2018.

Biogass

Tilskuddssatsen økes fra 60 til 70 kroner per tonn levert husdyrgjødsel. Det gjøres endringer i forskrift om tilskudd for levering av husdyrgjødsel til biogassanlegg. Søknadsfristen settes til 20. februar året etter at leveringen av husdyrgjødselen har funnet sted.

Videre gjøres det tekniske justeringer i forskriften ved at man vekter for tørrstoffinnholdet i stedet for vann i § 4 om beregning av tilskudd, samt at fotnote 2 i samme bestemmelse med definisjon av slaktegris endres til slik at dette samsvarer med definisjonen og kontrollgrunnlaget i søknad om produksjonstilskudd. Sistnevnte innebærer at oppgitt faktor, slaktegris, vil bli definert med fotnote: *Oppgitt faktor gjelder gjødselmengde per slaktede dyr*. Faktorene livkylling, slaktekylling, slaktekalkun og and, får en ny fotnote: *Oppgitt faktor gjelder gjødselmengde per slaktede eller leverte dyr*. Pilotordningen skal evalueres innen 15. februar 2019 og det settes av 0,5 mill. kroner til kjøp av tjenester på post 21.

Utviklingstiltak innen økologisk landbruk

Landbruksdirektoratet forvalter midlene. Overordnede prioriteringer for bruken av midlene drøftes i møte mellom LMD, KLD og faglagene i andre halvdel av 2018.

4. TILSKUDD TIL ERSTATNINGER M.M.

Tilskuddet omfatter følgende ordninger:

- Erstatning ved avlingssvikt
- Erstatning ved svikt i honningproduksjon

Erstatning ved avlingssvikt gis per vekstgruppe og foretak. Utbetalingene beregnes med grunnlag i en egenrisikoandel på 30 pst. per vekstgruppe. Samme egenrisiko gjelder også ved erstatning i honningproduksjon. For alle delordningene er minsteutbetalingen 5 000 kroner. Maksimal utbetaling for ordningen med avlingssvikt er 750 000 kroner per vekstgruppe. Det skal benyttes den samme definisjonen av vekstgrupper som for produksjonstilskudd.

5. MARKEDSREGULERING

Markedsreguleringen er et virkemiddel i de viktigste produksjonssektorene for å håndtere temporære overskudd og tilpasning i regionale og sesongmessige svingninger mellom produksjon og forbruk. I situasjoner med overproduksjon kan det være behov for mer omfattende tiltak for å tilpasse markedsført varemengde i forhold til avsetningsmulighetene slik at avtaleprisene kan oppnås. I slike tilfeller kan jordbruket gjennom markedsreguleringsorganisasjonene, med godkjenning og støtte fra Omsetningsrådet, iverksette regulerende tiltak. Slike tiltak forutsettes å kunne bli finansiert av omsetningsavgiftsmidler og/eller midler til avsetningstiltak over jordbruksavtalen.

Tiltakene utformes slik at reguleringen skjer på et så tidlig ledd i produksjonskjeden som mulig, og at regulering skjer på billigste måte.

Tiltakene skal virke konkurransenøytralt mellom samvirkeforetak og andre markedsaktører.

Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan, dersom markedsregulator har oppfordret produsentene til å gjennomføre produksjonsregulerende tiltak, oppfordre produsentene til å følge markedsregulators råd.

Reguleringseksporten begrenses av WTO-bestemmelsene. Eksportsubsidier for melkeprodukter (ost og smør), svinekjøtt og bearbeidede jordbruksprodukter kan videreføres frem til 31. desember 2020. Begrensingen i subsidiebeløp ved slik eksport i utfasingsperioden er det fastsatte nivået i WTOs bindingsliste. Det er fastsatt nye tak knyttet til eksportert kvantum, basert på gjennomsnittlig eksport med eksportsubsidier i perioden 2003–2005. For ost er kvantumet i utfasingsperioden avgrenset til 15 929 tonn, for smør til 1 039 tonn og for svinekjøtt til 1 898 tonn. Det kan ikke anvendes eksportsubsidier for andre landbruksvarer.

Det gis ikke anledning til å bevilge investeringstilskudd til reguleringsanlegg.

5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer

Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og forvaltes av Omsetningsrådet. Markedsreguleringsansvaret er tillagt:

- TINE SA for melk
- Norske Felleskjøp SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

I grøntsektoren omfatter markedsreguleringen epler og poteter, og ansvaret er tillagt Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Landbruksdirektoratet utarbeider prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling, jf. kap. 2.3.

For å kunne evaluere praktiseringen av markedsregulators mottaksplikt, kan avtalepartene be markedsregulator innen de enkelte sektorene framlegge sine prisbetingelser rettet mot produsent før jordbruksforhandlingene, herunder bl.a.:

- Prisdifferensiering ut fra struktur- og distriktsmessige forhold.
- I hvor stor grad prisdifferensieringen er basert på kostnadsbetingede eller andre hensyn.
- Om prisfastsettingen bygger på tilstrekkelig oppdaterte kostnadskalkyler.
- En vurdering av om prisbetingelsene overfor produsent er transparente.

Om det blir bedt om en slik redegjørelse må den omfatte alle jordbruksråvarer som omfattes av markedsreguleringen, uavhengig av om det fastsettes målpriser eller ikke for råvarene.

5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk

5.2.1 Omsetning av melkekvoter

Vedtak om inndragning av melkekvoter og prisfastsetting for den sentralt administrerte omsetningsordningen, fastsettes gjennom jordbruksavtalen. Inndragning av melkekvoter finansieres med omsetningsavgift.

Ved omsetningsrunden høsten 2018 vil kumelk- og geitemelkkvote solgt til staten ikke bli solgt ut igjen.

5.2.2 Oppkjøpsordning for geitemelkkvoter

I kvoteordningens omsetningsrunder 2017 og 2018 fastsettes prisen ved salg til staten til kroner 12 per liter. Utenfor dagens satsningsområde for geitemelk, dvs. i tidligere Leksvik kommune, Røyrvik, Ås og Namsskogan, fastsettes prisen til 15 kroner per liter. Disse prisene forutsetter at hele landbrukseiendommens geitemelkkvote selges, og at minst 20 prosent av kvoten selges til staten.

Oppkjøp av geitemelkkvoter finansieres over omsetningsavgiften for melk. Det kjøpes opp maksimalt 1,4 mill. liter geitemelkkvote, etter prinsippet om først innmeldt salg.

5.2.3 Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt

Totalt inntil 500 000 liter kumelkkvote årlig kan selges til eiere av landbrukseiendom som har fått tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt, til prisen for statlig omsatt kvote. Kvoten hentes ved å utvide den totale kvotemengden.

5.3 Avsetningstiltak m.m.

Avsetningstiltak for hagebruk har en økonomisk ramme på 27,4 millioner kroner for 2019. Omsetningsrådet forvalter bevilgningen. Ubenyttede midler fra ordningen tilføres Fondet for omsetningsavgift for hagebruk.

5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen

Bevilgningen til underpost 70.12 *Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen mv.* har en økonomisk ramme på 236,7 mill. kroner for 2019.

5.5 Prisnedskrivningstilskudd rektifisert potetsprit og potetstivelse

Tabell 5.2 *Prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse, mill. kroner*

Ordning	2018	2019
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	18,0	18,0
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	20,0	20,0
SUM	38,0	38,0

Tabell 5.3 *Maksimale satser for prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse*

Produkt	Makssatser 2018	Endring	Makssatser 2019
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	9,50 kr/l	0,0	9,50 kr/l
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	3,50 kr/kg	0,0	3,50 kr/kg

Tilskuddet kan utbetales til produsent av rektifisert potetsprit og potetstivelse på grunnlag av solgt volum rektifisert potetsprit og mengde potetstivelse inkl. glukose, jf. forskrift om prisnedskrivning ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse. Det kan utbetales prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse der råvaren er avrens, potet som er regulert ut av matpotetmarkedet, reststivelse og overskuddspotet fra industrien, usolgte poteter i slutten av sesong og poteter fra egne produsenter. Avrensprisen² er 40 øre per kg for 2019.

² Avrensprisen er basert på råvarer som inneholder 16 pst. stivelse. Priskorreksjon etter stivelsesinnhold foretas etter en egen formel som fastsettes av Landbruksdirektoratet.

Produsenter av rektifisert potetsprit og potetstivelse som mottar prisnedskrivningstilskudd:

- skal kunngjøre differensiering av avrenspris gjennom sesongen før sesongstart for avrensløyper
- er ansvarlig for at den fastsatte avrensprisen tas ut (som gjennomsnitt)
- skal bære kostnadene ved en eventuelt høyere gjennomsnittspris enn 40 øre per kg
- skal etterbetale differansen mellom fastsatt avrenspris og faktisk oppnådd pris når gjennomsnittsprisen er lavere enn 40 øre per kg, med et likt ørebeløp per kg for all avrens

Øvrige vilkår fremgår av forskrift om prisnedskrivning ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse.

6. PRISTILSKUDD

6.1 Driftssenter

Pristilskudd med geografisk differensierte satser for husdyrproduksjon gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i. Sonene følger av *Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt*³.

Driftssenteret stedfestes til den driftsbygningen der husdyrproduksjonen foregår. Dersom foretaket har husdyrproduksjon i flere driftsbygninger, stedfestes driftssenteret til den driftsbygningen der foretaket har størst andel av sin omsetning fra husdyrproduksjon på årsbasis.

³ <http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>

6.2 Pristilskudd melk

6.2.1 Grunntilskudd melk

Tabell 6.1 Grunntilskudd geitemelk

Produkt	Sats 2018, kr/l	Endring	Sats 2019, kr/l
Geitemelk	3,36	0,00	3,36

6.2.2 Distriktstilskudd melk

Tabell 6.2 Distriktstilskudd melk

Soner i henhold til Sonekart for distriktstilskudd melk ¹⁾	Sats 2018, kr/l	Endring	Sats 2019, kr/l
A ²⁾	0,00	0,00	0,00
B	0,12	0,00	0,12
C	0,31	0,06	0,37
D	0,47	0,06	0,53
E	0,54	0,06	0,60
F	0,67	0,02	0,69
G	0,95	0,02	0,97
H	1,16	0,02	1,18
I	1,74	0,02	1,76
J	1,83	0,02	1,85

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt (<http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>)

2) Omfatter landet utenom sone B-J.

Omsatt lokalt foredlet melkeprodukt blir regnet om til liter levert melk i samsvar med vedlegg 1 til kvoteforskriften. Det kan gis tilskudd for den omregnede melkemengden.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 1 536 mill. liter melk.

6.3 Pristilskudd kjøtt

6.3.1 Grunntilskudd kjøtt

Tabell 6.3 Grunntilskudd kjøtt

Dyreslag	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Sau og lam	3,81	0,00	3,81
Geit og kje	5,15	0,00	5,15

Det skal ikke gis grunntilskudd for lam med slaktevekt lavere enn 13 kg.

Ved jordbruksoppgjøret fastsetter Landbruks- og matdepartementet i samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag variasjonen i satsene for grunntilskudd kjøtt. I særlige tilfeller kan det gis dispensasjon til avvik fra den fastsatte variasjonen av tilskuddet, herunder ved store endringer i markedet grunnet utbrudd av alvorlige dyresykdommer m.m.

6.3.2 Distriktstilskudd kjøtt

Tabell 6.4 Distriktstilskudd kjøtt

Soner i henhold til <i>Sonekart for distriktstilskudd kjøtt¹⁾</i>	Dyreslag	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg	
1	Storfe, sau og geit	0,00	0,00	0,00	
2	Storfe, sau og geit	4,95	0,30	5,25	
3	Storfe, sau og geit	7,75	0,30	8,05	
4	Storfe og geit	11,70	0,10	11,80	
4	Sau	13,70	0,20	13,90	
4	Gris	5,10	0,00	5,10	
5	Storfe og geit	12,30	0,10	12,40	
5	Sau	14,20	0,20	14,40	
5	Gris	5,40	0,00	5,40	
Agder-fylkene, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal		Gris	1,10	0,00	1,10

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt (<http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>)

For å kunne motta distriktstilskudd kjøtt med grunnlag i sone 4 og 5, må både slakteriet og foretakets driftssenter ligge i Nord-Norge. Foretak med driftssenter i sone 4 og 5 som leverer til slakteri utenfor Nord-Norge, får tilskudd som for sone 3 for storfe, sau og geit, og ikke tilskudd for gris. Foretak med driftssenter i Nord-Norge kan likevel motta distriktstilskuddet etter satsene i disse sonene, dersom transport av slaktedyr til slakteri i Nord-Norge vil være i strid med Mattilsynets regelverk for transport av levende dyr.

Dersom et foretak har mottatt gris, små- eller storfe fra en sone med lavere tilskuddssats enn den sonen foretakets driftssenter er plassert i, skal distriktstilskuddet gis ut fra den laveste tilskuddssonen, med mindre foretaket frem til slaktetidspunktet har disponert og føret fram:

- gris og småfe i minst to måneder
- kalv i minst tre måneder
- øvrig storfe i minst seks måneder.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 186 mill. kg kjøtt.

6.3.3 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Tabell 6.5 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Dyreslag	Sats 2018, kr/kg	Sats 2019, kr/kg
Storfe, kvalitet O og fettgruppe 4- eller lavere	2,50	2,50
Storfe, kvalitet O+ og bedre og fettgruppe 4- eller lavere	7,50	7,50

Det gis ikke kvalitetstilskudd for slaktekategorien ku. Fra 1.1.2019 gis det ikke kvalitetstilskudd for slaktekategorien okse. Tilskuddet kan gis for inntil 50,5 mill. kg storfekjøtt.

6.3.4 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt

Tabell 6.6 Satser tilskudd lammeslakt og kjeslakt 2018 og 2019 for utbetaling via slakteri¹⁾

Slakterier med godkjent klassifisør	2018	2019
- lammeslakttilskudd, kvalitet O+ eller bedre	500 kr/lam	450 kr/lam
- økologisk tillegg, kvalitet O+ eller bedre	40 kr/lam	40 kr/lam
Mindre slakterier uten godkjent klassifisør²⁾		
- lammeslakttilskudd, alle lam	452 kr/lam ³⁾	409 kr/lam ³⁾
- økologisk tillegg, alle økologiske lam	40 kr/lam ⁴⁾	40 kr/lam ⁴⁾
Tilskudd til kjeslakt		
Kje > 3,5 kg slaktevekt,	300 kr/kje	300 kr/kje

1) Tilskuddet gis bare for dyr slaktet ved offentlig godkjente slakterier.

2) Slakterier som slaktet mindre enn 2 000 sau/lam foregående år.

3) Tilskuddssatsen for lam levert til slakterier med godkjent klassifisør multiplisert med andel av total slaktemengde av kvalitet O+ eller bedre hos disse slakteriene.

4) Gis for alle økologiske lam med samme sats som for store slakterier og uavhengig av eventuell kvalitetsklassifisering av lammene ved de mindre slakteriene.

Tilskuddet utbetales ikke for lam som er født foregående år og som slaktes fra og med 1. mars.

Tilskudd til lamme- og kjeslakt kan maksimalt gis for inntil 1 075 700 lam og kje per år.

6.4 Pristilskudd egg

6.4.1 Distriktstilskudd egg

Tabell 6.7 Distriktstilskudd for konsumegg fra verpehøner

Område	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland	0,25	0,00	0,25
Nordland, Troms og Finnmark	0,75	0,00	0,75

Foretak gis tilskudd etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kapittel 6.1.

Det kan gis tilskudd for inntil 44 mill. kg konsumegg fra verpehøner.

6.5 Tilskudd til norsk ull

Tabell 6.8 Gjennomsnittlig tilskuddssats til norsk ull

	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Tilskuddssats norsk ull	40,00	0,00	40,00

Landbruksdirektoratet skal etter forslag fra Nortura og Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund differensiere den gjennomsnittlige tilskuddssatsen per kg for de ulike ullkvalitetene inkl. skinn. Grunnlaget for tildeling av tilskudd til ull omfatter også ullmengden på ulne skinn, pelsskinn og skinn av villsau. Kvalitetsklassene C2S, G, H2, H3 og V gir ikke grunnlag for utbetaling av tilskudd. Ullstasjonene er ansvarlige for klassifiseringen av ull som grunnlag for tilskuddsutmålingen.

6.6 Tilskudd til grønt- og potetproduksjon

Vilkårene for å kunne motta distriktstilskudd til frukt, bær og veksthusgrønnsaker samt distriktstilskudd for matpotet dyrket i Nord-Norge, står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 5.

6.6.1 Definisjoner

- **Frukt:** Plommer, kirsebær og moreller. Epler og pærer, unntatt epler og pærer som nyttes til press.
- **Pressfrukt:** Epler og pærer som nyttes til press.
- **Bær:** Jordbær, bringebær, solbær, rips, stikkelsbær og hageblåbær.
- **Veksthusgrønnsaker:** Tomat, slangeagurk og salat (typer av *Lactuca sativa*) (inkl. salat på friland).
- **Matpotet:** Potet.

Det gis kun tilskudd for varer som omsettes som menneskeføde.

6.6.2 Grunnlag for tilskudd

Grunnlaget for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker og distriktstilskudd for potetproduksjon i Nord-Norge, er produkter som foretaket har omsatt, inkl. direkte salg, i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret.

Soner for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker er lik soner for areal- og kulturlandskapstilskudd, jf. kapittel 7.8.1. Distriktstilskudd for potetproduksjon i Nord-Norge gis for poteter dyrket i Nordland, Troms og Finnmark. Dersom foretaket har produksjon av samme vekst på areal i forskjellige soner, gis tilskudd etter den sonen hvor foretaket har størstedelen av sitt tilskuddsberettigede areal av veksten, etter kapittel 7.8.1.

Foretak som samlet leverer under følgende minstekvantum er ikke tilskuddsberettiget:

Tabell 6.9 Minstekvantum distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker

Produkt	Minstekvantum
Samlet for frukt og pressfrukt	2 000 kg
Bær	1 000 kg
Samlet for tomat og slangeagurk	2 000 kg
Salat	5 000 stk

Landbruksdirektoratet fastsetter omregningsfaktorer for slangeagurk og salat.

6.6.3 Satser

Tabell 6.11 Distriktstilskudd for produksjon av matpotet i Nord-Norge

	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Matpotet, Nord-Norge	1,30	0,10	1,40

Tabell 6.12 Satser for distriktstilskudd frukt, bær og veksthusgrønnsaker

	Kvantumsgrense per foretak	Sats 2018, kr per kg/stk	Endring	Sats 2019 ¹⁾ , kr per kg/stk
<i>Epler, pærer, plommer, kirsebær</i>	ingen avgrensing			
Sone 1		1,87	0,70	2,57
Sone 2-4		2,75	0,80	3,55
Sone 5		6,47	1,00	7,47
<i>Moreller</i>				
Sone 1		2,84	0,70	3,54
Sone 2-4		3,70	0,80	4,50
Sone 5		7,45	1,00	8,45
<i>Pressfrukt</i>		2,57	0,00	2,57
<i>Bær</i>				
Sone 1-3		1,57	0,40	1,97
Sone 4-5		4,76	0,60	5,36
Sone 6-7		5,67	0,60	6,27
<i>Tomat</i>	103 400 kg			
Sone 1-3	1,40		0,20	1,60
Sone 4-7	2,76		0,20	2,96
<i>Slangeagurk</i>	151 800 kg			
Sone 1-3	0,85		0,10	0,95
Sone 4-7	1,64		0,10	1,74
<i>Salat</i>	220 000 stk			
Sone 1-3	0,55		0,05	0,60
Sone 4-7	1,04		0,05	1,09

1) For utbetaling i 2019. Søknadsfristen er 15. oktober 2018. Produkter som ikke er omsatt innen 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

6.7 Frakttilskudd

Tabell 6.13 Frakttilskudd, mill. kroner¹⁾

Ordning	2018	2019
Frakttilskudd slaktedyr	134,0	134,0
Frakttilskudd egg	8,1	8,1
Frakttilskudd kraftfôr	138,0	138,0
Frakttilskudd korn	82,0	82,0
SUM	362,1	362,1

1) For frakttilskuddene er det fastsatt overslagsbevilgninger, og forbruket over ordningene kan derfor endres i samsvar med endringer i tilskuddsberettiget kvantum.

Tilskudd for frakt av slaktedyr fra produsent utbetales til slakterier godkjent av Mattilsynet. Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per dyr differensiert per kommune og dyreslag. Satsene beregnes på basis av kostnadene ved transport fra hvert kommunesenter til nærmeste slakteri for hvert dyreslag.

Tabell 6.14 Gjennomsnittlige tilskuddssatser per dyr i 2019 for tilskudd for frakt av slaktedyr for slakterier med hhv. større og mindre årlig slaktekvantum enn 1 500 tonn. Tall i kroner per dyr^{1) 2)}

Dyreslag	Slakterier med slaktekvantum > 1 500 tonn	Slakterier med slaktekvantum < 1 500 tonn
Sats per gris	12,94	52,36
Sats per småfe	31,58	37,10
Sats per storfe	227,96	283,78

1) I forskrift om tilskudd for frakt av slaktedyr er tilskuddssatsene fastsatt i kroner per dyr per dyreslag.

2) De fastsatte gjennomsnittssatsene kan bli justert av Landbruksdirektoratet med grunnlag i nye prognoser for fraktekvantum og transportmønster. Slik justering kan skje når direktoratet for hvert kalenderår fastsetter ny "forskrift om satser for tilskudd til frakt av slaktedyr".

Tilskudd for frakt av slaktedyr gis ikke for transport innenfor en nullsone på 50 km rundt hvert slakterianlegg for anlegg med årlig slaktevolum større enn 1 500 tonn. Det gis ikke kompensasjon for ferge- og bomkostnader på strekninger som i sin helhet er innenfor denne nullsonen.

Landbruksdirektoratet kan fastsette nærmere bestemmelser om tilskudd for frakt av slaktedyr for slakterianlegg med mindre årlig slaktekvantum enn 1 500 tonn og til mobile slakterier.

Tilskuddet til mobile slakterier utmåles med grunnlag i gjennomsnittet av satsene som gis til slakteriene med slaktekvantum mindre enn 1 500 tonn.

Slakterianlegg hvor det kun utføres nødslakt, skal ikke regnes med i vurderingen av hva som er nærmeste anlegg ved levering av dyr til større slakterier.

Ved leieslakt mellom slakterier utmåles tilskuddet ut fra det anlegg som avregner slaktet. Tilskuddet gis også for frakt av slaktedyr som leieslaktes for retur til produsent.

Tabell 6.15 Tilskuddssatser for frakt av egg fra produsent til nærmeste registrerte eggpakkeri. Tall i kroner per kg

Fraktsone	km-avstand	Sats 2019, kr/kg
0	0-100	0,00
1	101-150	0,05
2	151-200	0,13
3	201-250	0,22
4	251-300	0,31
5	301-350	0,40
6	351-450	0,49
7	451-650	0,98
8	651-950	1,52
9	951-1 250	2,06
10	over 1 250	2,60

Landbruksdirektoratet fastsetter fraktsone for hver enkelt kommune, basert på avstanden fra kommunesenteret til nærmeste eggpakkeri registrert hos Landbruksdirektoratet. Tilskuddet utbetales til registrerte eggpakkerier på bakgrunn av hvilken kommune eggprodusentens driftssenter ligger i.

For strekninger med ferge i fraktruta kan tilskuddet utmåles med en ekstra fraktsone per ferge. Dette tillegget er begrenset til å gjelde for to fergestrekninger.

Tilskudd for frakt av egg kan gis til eggpakkerier som er registrert hos Landbruksdirektoratet og som henter minst 500 000 kg egg per år eksklusiv eventuell egen eggproduksjon, samt formidler eventuelle jordbruksavtalefastsatte pristilskudd sammen med betaling for eggene.

Tabell 6.16 Satser for frakt av korn produsert på og fraktet fra Østlandet¹⁾ til produksjonsanlegg på følgende steder:

	Sats 2018, kr per tonn	Sats 2019, kr per tonn
Kristiansand	114	114
Stavanger og Tau	121	121
Vaksdal	147	147
Florø	157	157
Vestnes	151	151
Trondheim	154	154
Steinkjer	168	168
Balsfjord	190	190

1) Fylkene Akershus, Oslo, Vestfold, Østfold, Telemark, Buskerud, Hedmark og Oppland.

Tabell 6.17 Satser, frakttilskudd for importert fôrkorn til produksjonsanlegg på følgende steder:

	Sats 2018, kr per tonn	Sats 2019, kr per tonn
Vaksdal	5	5
Florø	12	12
Vestnes	12	12
Trondheim	35	35
Steinkjer	51	51
Balsfjord	81	81

Tabell 6.18 Sats for frakt av soyamel til fôr

	Sats 2018, kr per tonn	Sats 2019, kr per tonn
Balsfjord	22	22

Tabell 6.19 Satser for frakt av økologisk korn fra produsent til nærmeste mottaksanlegg som kan ta imot den aktuelle arten

2019	0	1	2	3	4	5	6	7
Sone, km	0 - 20	21 - 40	41 - 60	61 - 80	81 - 100	101-120	121-140	over 140
Sats, kr per tonn	0	13	25	37	48	59	70	81

Frakttilskudd kraftfôr: Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per kg transportert kraftfôr per kommune. Satsene beregnes på basis av kostnadene ved transport fra definerte basisanlegg for kraftfôrproduksjon til hvert kommunesenter.

6.8 Prisnedskrivning av norsk korn

Tabell 6.20 Satser for prisnedskrivning av norsk korn m.m. 2018–2019, øre per kg¹⁾

Vekst	Satser 2017–2018	Endring 1.7.18	Satser 2018–2019
Korn	56,6	3,7	60,3
Økologisk korn	152,8	3,7	156,5
Oljevekster, lupiner og åkerbønner	201,8	0,0	201,8
Økologiske oljevekster, lupiner, bønner	322,8	0,0	322,8
Fôrerter	94,8	3,7	98,5
Økologiske fôrerter	159,8	3,7	163,5

- 1) Beregningsgrunnlag er kvantum med basis vanninnhold (korn 15 % og oljefrø 8 %). Ved vanninnhold over basis omregnes kvantumet til basis vanninnhold. Beregningen foretas på bakgrunn av tilskuddsmottakers innsendte kvalitetsanalyser av representative kornprøver fra hvert enkelt vareparti. Kvalitetsanalysene må tilfredsstillende de krav til analysesikkerhet som Landbruksdirektoratet fastsetter.

6.9 Tilskudd til norsk matkorn

Tabell 6.21 Tilskudd til norsk matkorn 2018–2019, øre per kg

	Sats, 2017-2018	Endring 1.7.18	Sats 2018-2019
Norsk matkorn	35,0	6,3	41,3

7. PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.

7.1 Generelle bestemmelser

Vilkårene for produksjonstilskuddsordningene er regulert i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Satsene som fastsettes i jordbruksoppgjøret er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere satsene innenfor bevilgningen.

Sonedifferensierte tilskudd gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kap. 6.1. Unntak gjelder for tilskudd til produksjon på jordbruksareal som gis etter den sone arealene er lokalisert i.

Tilskuddssatsene for produksjonstilskudd gjelder for søknadsåret 2018, med søknadsfrister 15. mars og 15. oktober 2018, og med utbetaling i 2019.

7.1.1 Reduksjon i produksjonstilskuddet

Fra totalt beregnet produksjonstilskudd skal det trekkes et bunnfradrag på 6 000 kroner per år for hver søker.

7.2 Tilskudd for husdyr

Tilskuddet blir avgrenset til et maksimalt beløp per foretak. For tilskudd som utbetales i 2019, dvs. søknadsåret 2018 med søknadsfrister 15. mars og 15. oktober 2018, er maksimalbeløpet 560 000 kroner per foretak.

7.2.1 Satser

Tabell 7.1 Foreløpige satser, kroner per dyr mv. per år

Dyreslag mv.	Søknadsfrister ⁷⁾	Antall dyr	Sats i kr/dyr/år	Maksimalt antall dyr støtteberettiget
Melkeku ¹⁾	15.mars og 15. oktober 2018	1-14	4 168	340 100
		15-30	2 562	
		31-50	1 100	
		51+	770	
Ammeku ¹⁾		1-50	3 880	
		51+	770	
Øvrige storfe ¹⁾		Alle dyr	770	648 100
Melkegeit og melkesau ^{1) 2)}		1-125	1 462	61 100
		126+	538	
Sau/ammegeit	15.mars. 2018	1-126	868	1 053 300
		127+	194	
Avlsgris ^{1) 8)}	15. mars og 15. oktober 2018			64 800
- Jæren ⁴⁾		1-35	350	
- Nordland, Troms og Finnmark		1-35	776	
- Landet for øvrig		1-35	498	
Slaktegris ³⁾	15. oktober 2018			1 190 000
- Jæren ⁴⁾		1-1 400	10	
- Landet for øvrig		1-1 400	14	
Verpehøne ⁵⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ¹⁾	15. mars og 15. oktober 2018			Verpehøner: 3 623 900
- Nordland, Troms og Finnmark		1-1 000	24	
- Landet for øvrig		1-1 000	10	
- Alle fylker		1 001-5 000	10	
Bifolk ⁶⁾	15. oktober 2018	Alle bifolk	550	
Hjort over 1 år	15.mars og 15. oktober 2018	Alle dyr	400	

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Forutsetning for tilskudd til melkesau er at det kan dokumenteres at melka nyttes som råstoff ved lokal foredling.

3) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

4) Kommunene Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola og Randaberg.

5) For foretak med konsumeggproduksjon eller rugeeggproduksjon som på telledato har opphold mellom to innsett av høner og som med kontrakt kan dokumentere kjøp av nye høner, beregnes tilskuddet ut fra antall høner oppgitt ved forrige telledato. Oppholdsperioden mellom innsettene kan ikke være lenger enn 12 uker, regnet fra slakting av forrige besetning til nytt kull er 20 uker gamle. For produksjon som omfattes av markedsregulering, kan foretak som slakter ut dyrene før ordinær slakteuke for innsettet, gis tilskudd for en lengre oppholdsperiode enn 12 uker dersom tiltaket gjennomføres etter vedtak i Omsetningsrådet.

6) Gjelder foretak med driftsomfang på minst 25 bifolk, med mindre foretaket mottar produksjonstilskudd på annet grunnlag.

7) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

8) Inkluderer avlsgris som inngår i satellittbesetninger i purkninger på telledato.

7.2.2 Definisjoner av dyreslag.

- *Melkeku:* Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase⁴) og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- *Ammeku:* Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³), men som ikke er melkeku. Dersom foretaket driver kumelkproduksjon må kua i tillegg være av minst 50 pst. av rasene Hereford, Charolais, Aberdeen Angus, Limousin, Kjøttsimmental, Blonde d'Aquitaine, Highland Cattle, Dexter, Piemontese, Galloway, Salers, Tiroler Grauvieh eller Wagyu.
- *Øvrig storfe:* Storfe som foretaket ikke kan få tilskudd for som melkeku eller ammeku.
- *Melkegeit:* Geit som har kjeet og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- *Melkesau:* Sau født foregående år eller tidligere, som er i melkeproduksjon hvor melken nyttes som råstoff ved lokal foredling.
- *Ammegeit:* Geit som har kjeet og som ikke er melkegeit.
- *Avlsgris:* Purke som har grisene og rane som er satt inn i avl.
- *Slaktegris:* Slaktet slaktegris med slaktevekt på minst 34 kg.
- *Verpehøne:* Høne som er minst 20 uker gammel, unntatt livkylling for salg.
- *Sau:* Sau født foregående år eller tidligere, og som ikke er melkesau.
- *Bifolk:* Overvintringsdyktige bifolk (dronning med bier), inntil to bifolk per bikube.
- *Hjort:* Hjort for kjøttproduksjon og som går i inngjerdet hegn.

⁴ Kyrne må være berettiget tilskudd for bevaringsverdig storfe, jf. kap. 7.5.

7.3 Driftstilskudd til melkeproduksjon

Det gis kun ett driftstilskudd til melkeproduksjon per foretak.

Tabell 7.2 Kumelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. tabell 7.10	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 5 melkekyr eller mer	Sats per melkeku for foretak som har færre enn 5 melkekyr
Sone 2	15. mars og 15. oktober 2018	135 050	27 010
Sone 1-3-4		144 050	28 810
Sone 5		161 050	32 210
Sone 6-7		169 050	33 810

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Tabell 7.3 Geitemelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 27 eller flere melkegeiter	Redusert utbetaling per geit når det er færre enn 27 melkegeiter per foretak
Geitemelk	15. mars og 15. oktober 2018	179 050	6 631

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Foretak med både geite- og kumelkproduksjon får utmålt driftstilskuddet bare med utgangspunkt i antall melkegeiter dersom antallet melkegeiter er 27 eller høyere. Dersom antallet melkegeiter (x) er mindre enn 27, beregnes driftstilskuddet ut fra antall melkegeiter og deretter antall melkekyr. Tillegget basert på melkekyr avgrenses tilsvarende $(27-x)/27$ av maksimalt driftstilskudd for kumelk i den aktuelle regionen.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.4 Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon

Tabell 7.4 Foreløpige satser driftstilskudd ammeku, kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. tabell 7.10	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 40 eller flere ammekyr	Sats per ammeku for foretak som har 6 eller flere og færre enn 40 ammekyr
Sone 1-4	15. mars og 15. oktober 2018	131 280	3 282
Sone 5-7		161 280	4 032

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.5 Tilskudd til små og mellomstore melkebruk

Tabell 7.5 Tilskudd til foretak med 6-50 melkekyr. Foreløpige satser, kroner per dyr per år¹⁾

	Søknadsfrister ²⁾	Intervall	Sats per melkeku
Melkeku ³⁾	15. mars og 15. oktober 2018	1-23	1 400
		24-50	-1 150

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

3) Definisjonen av melkeku under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

Tilskuddet er omfattet av maksimalavgrensningen på 560 000 kroner per foretak for tilskudd for husdyr, jf. kapittel 7.2.

For tilskudd til små og mellomstore melkebruk kan det samlet gis tilskudd til inntil 189 975 melkekyr.

7.6 Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 7.6 Foreløpige satser kroner per dyr per år

Dyreslag	Søknadsfrist ¹⁾	Sats i kr/dyr/år
Storfe ²⁾	15. oktober 2018	3 260
Sau ³⁾		300
Ammegeit ⁴⁾		600
Hest ⁵⁾		1 100

1) Telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

2) Melkeku, ammeku og okse av minst 7/8 av en av rasene: sidet trønder- og nordlandsfe, østlandsk rødkolle, dølafe, vestlandsk rødkolle, vestlandsk fjordfe eller telemarkfe. Okse må være 12 måneder eller eldre på telledato, og tilskudd for okse gis for inntil 2 okser av samme rase per foretak.

3) Sau av rasene: blåset, dala, fuglestadbrogete, gammelnorsk spæl, grå trønder, rygja og steigar.

4) Geit av rasen kystgeit.

5) Unghest under 3 år av rasene: dølahest, fjordhest, nordlandshest/lyngshest.

7.7 Tilskudd for dyr på beite

Vilkår for beitetilskuddet og utmarksbeitetilskuddet fremgår av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Dersom flere foretak hver for seg har disponert de samme dyrene de påkrevde ukene for beitetilskudd og utmarksbeitetilskudd, er det foretaket som senest disponerte dyrene som har rett på tilskudd.

Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende. Sports-/hobbyhester som etter skriftlig avtale beiter på innmark som disponeres av et foretak, anses som disponert av foretaket.

Tabell 7.7 Beitetilskudd for beitesesongen 2018- foreløpige satser, kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Sau, lam, geit, kje og alpakka ¹⁾	15. oktober 2018 ¹⁾	Alle dyr	40
Storfe, hjort, hest og lama			370

1) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

Tabell 7.8 Utmarksbeitetilskudd for beitesesongen 2018- foreløpige satser, kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Storfe og hest	15. oktober 2018 ²⁾	Alle dyr	678
Geit og kje			195
Sau og lam ¹⁾			195

1) Tilskuddet utmåles på grunnlag av et veid gjennomsnitt av antall dyr sluppet på utmarksbeite og antall dyr sanket fra utmarksbeite etter å ha vært på utmarksbeite i minimum de påkrevde uker som følger av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Dyr sluppet (minus dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde ukene) teller 70 % og dyr sanket (etter minimum de påkrevde uker) teller 30 %.

2) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

7.8 Areal- og kulturlandskapstilskudd

Grunnlaget for beregning av areal- og kulturlandskapstilskudd er det jordbruksareal foretaket disponerer med vekster i vekstgruppene definert i kapittel 7.8.1. I tilfeller der det er to kulturer på samme areal i samme vekstsesong, velger foretaket hvilken kultur det søker tilskudd for. For beregning av kulturlandskapstilskudd kommer i tillegg areal med grønngjødsling som det gis arealtilskudd til økologisk landbruk for. Det gjelder særskilte beregningsregler for grovfôrareal, se kap.7.8.3.

Tilskudd gis for areal som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

7.8.1 Satser, definisjoner og soner

Tabell 7.9 Foreløpig sats for kulturlandskapstilskudd, kroner per daa jordbruksareal

	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾
Kulturlandskapstilskudd	15. oktober 2018	162

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Tabell 7.10 Foreløpige satser for arealtilskudd, kroner per daa jordbruksareal

Vekstgruppe	Søknads frist		Sats kr/daa ¹⁾ i sone						
		1	2	3	4	5A	5B	6	7
Grovfôr	15. oktober 2018	0	0	85	105	268	303	303	349
Korn		198	258		293	247			
Potet		178						930	
Grønnsaker		750						1 750	
Frukt		1 200				1 950			
Bær		1 300				1 750			

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Definisjoner av vekstgrupper:

- *Grovfôr*: Fulldyrka eng, overflatedyrka engareal til slått og beite, innmarksbeite, nepe, kålrot til fôr, fôrbete, raigras, fôrraps, fôrmargkål, grønnfôrnepe og øvrige grønnfôr- og silovekster
- *Korn*: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljevekster, erter og bønner til modning eller konservering, engfrø og annet frø til modning, korn til krossing
- *Potet*: Potet
- *Grønnsaker*: Matkålrot og grønnsaker på friland (inkl. urter og karve)
- *Frukt*: Epler, pærer, plommer, moreller, kirsebær, andre fruktarter
- *Bær m.m.*: Jordbær og andre bærarter, planteskoler og blomsterdyrking på friland

Foretak som i avlingsåret 2018 har ensilert kornavlingen, eller på annen måte benyttet avlingen som «grovfôr», kan søke om arealtilskudd til korn for dette arealet.

Soner

Tabell 7.11 Soner for arealtilskudd

Sone	Område	Kommuner
1	Østfold Akershus/Oslo Hedmark Buskerud Vestfold	Alle kommuner unntatt Rømskog Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Oslo Hamar, Ringsaker, Løten, Stange Drammen, Hole, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Lier, Røyken, Hurum
2	Rogaland	Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola, Randaberg
3	Østfold Akershus Hedmark Oppland Buskerud Telemark Rogaland	Rømskog Resten av Akershus Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Elverum Lillehammer, Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land Kongsberg, Ringerike, Modum Porsgrunn, Skien, Siljan, Bamble, Sauherad, Bø, Nome Strand, Bjerkreim, Gjesdal
4	Trøndelag	Trondheim, Ørland, Indre Fosen unntatt tidligere Leksvik kommune, Bjugn, Meldal, Orkdal, Melhus, Skaun, Klæbu, Malvik, Steinkjer, Stjørdal, Frosta, Levanger, Verdal, Inderøy unntatt tidligere Mosvik kommune, Snåsa
5A	Hedmark Oppland Buskerud Telemark Aust-Agder Vest-Agder Trøndelag	Resten av Hedmark Resten av Oppland Resten av Buskerud Resten av Telemark Resten av Trøndelag
5B	Rogaland Hordaland Sogn og Fjordane Møre og Romsdal	Hele fylket unntatt kommunene Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola, Randaberg, Strand, Bjerkreim og Gjesdal
6	Nordland Troms	Hele fylket unntatt kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen
7	Troms Finnmark	Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

7.8.2 Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling

Arealet måles og klassifiseres i samsvar med nasjonale standarder for kartdata.

Jordbruksareal er areal som faller inn under kriteriene for:

- *Fulldyrka jord*: Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og kan benyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
- *Overflatedyrka jord*: Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.
- *Innmarksbeite*: Jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter eller beitetålende urter.

For innmarksbeitearealer skal det gjøres fradrag for sammenhengende arealer som ikke er beiteareal dersom dette arealet utgjør mer enn ett dekar.

Det gis ikke tilskudd for areal som er grunnlag for utbetaling av erstatning etter forskrift 21. juli 2004 nr. 1131 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

7.8.3 Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak

Bestemmelsene gjelder både areal- og kulturlandskapstilskudd.

Foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal fastsettes som beskrevet i pkt. 1-4 nedenfor:

1. Tilskuddsberettiget *innmarksbeiteareal*:
 - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multiplisert med faktorene i tabell 7.12.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske innmarksbeitearealet foretaket disponerer.
 - c. Det minste arealet av 1a og 1b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede innmarksbeiteareal. Dette tallet multipliseres deretter med 0,6⁵ og inngår deretter i beregningen i pkt. 2b.
2. Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *husdyrhold*:
 - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multipliseres med faktorene i tabell 7.13.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer summert med resultatet fra pkt. 1c over.
 - c. Det minste arealet av 2a og 2b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til husdyrhold.
3. Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *salg av grovfôr*:
 - a. Beregnet areal: Solgt grovfôr i kg multiplisert med faktorene i tabell 7.14.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer.
 - c. Det minste arealet av 3a og 3b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til foretakets salg av grovfôr.
4. Foretakets totale tilskuddsberettigede grovfôrareal framkommer som summen av punktene 2 c og 3 c over. Summen av pkt. 2 c og 3 c kan ikke overstige samlet faktisk areal fastsatt som summen av faktisk fulldyrka areal + faktisk overflatedyrka areal + beregnet innmarksbeiteareal fra pkt. 1c over.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

⁵ Kun 60 pst. av innmarksbeitearealet medregnes ved avgrensing av tilskuddsberettiget grovfôrareal for foretaket.

Tabell 7.12 Faktorer for maksimalavgrensing av innmarksbeiteareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ inkludert hester i pensjon i beitesesongen	5,5	7,5	9,4
2)			
Melkeku og ammeku ¹⁾	7,0	9,4	11,3
Øvrige storfe, lama, alpakka og esel ¹⁾	3,0	5,0	6,3
Sau sluppet på utmarksbeite ³⁾	2,2	3,5	4,1
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	3,7	5,3	6,3
Melkegeiter ¹⁾ , ammegeiter ⁵⁾ og hjort ¹⁾	2,0	3,1	3,8

1) Antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober.

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen.

3) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6.

4) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite.

5) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars.

Tabell 7.13 Faktorer for maksimalavgrensing av grovfôrareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ unntatt hester i pensjon i beitesesongen	12,00	16,30	18,80
Melkeku og ammeku ¹⁾	14,00	18,80	22,50
Øvrige storfe, hjort, lama, alpakka og esel. ¹⁾ Hester i pensjon i beitesesongen ²⁾	5,00	6,90	8,10
Melkegeiter ¹⁾ og ammegeiter ³⁾	1,75	2,50	2,81
Sau sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	1,90	2,80	3,10
Avlspurker, struts og kaniner ¹⁾	0,75	1,25	1,56
Økologisk slaktegris ⁶⁾	0,20	0,31	0,38
Økologisk verpehøne ¹⁾	0,02	0,03	0,03
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁵⁾	2,80	3,90	4,50
Sau som beiter på innmark hele sommeren som følge av rovviltsituasjonen. Vurdert av fylkesmannen.	3,30	4,50	5,10
For andre dyregrupper, herunder lam og kje når foretaket ikke har mordyr av samme dyreslag, men unntatt rein	Fastsettes av kommunen		

1) Gjennomsnittet av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars

4) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6

5) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite.

6) Det er antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret som legges til grunn. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen

Ved oppstart eller utvidelse av husdyrproduksjon med kjøp av dyr etter telledato, eller der foretak ikke har levert del 1 av søknad om produksjonstilskudd (søknadsfrist 15. mars), kan kommunen ta hensyn til dette ved fastsettingen av foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal.

Tabell 7.14 Faktorer for maksimalavgrensning av grovfôrareal^{1),2)}, daa per kg grovfôrsalg

	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Høy	1/400	1/244	1/206
Høyensilasje	1/500	1/300	1/244
Surfôr	1/1000	1/713	1/600

1) Avhendelse av en spesifisert mengde fôr som er lagringsdyktig, til markedspris gjennomført i perioden 1. juli 2017 til og med 30. juni 2018. Ved oppstart eller utvidelse av grovfôrproduksjon for salg, kan perioden 1. juli 2018 til 31. mars 2019 legges til grunn. Alt annet salg av grovfôr skal regnes som bortleie av vedkommende jordbruksareal, med unntak for gras til brikettering. Videre salg av grovfôr gir ikke grunnlag for tilskudd.

2) Dersom foretaket foregående år var forhindret fra å høste vanlig avling av omsettelig kvalitet på grunn av flom eller andre forhold utenfor foretakets kontroll, kan kommunen fastsette maksimalt tilskuddsberettiget areal fra grovfôrsalg for foretaket uten at det er solgt grovfôr. Landbruksdirektoratet kan gi nærmere bestemmelser for denne skjønnsvurderingen.

For foretak med grovfôrareal i flere arealsoner, fastsettes maksimalt tilskuddsberettiget innmarksbeiteareal og grovfôrareal per sone med følgende formel:

$(\text{Antall dyr foretaket disponerer}^6 \text{ og grovfôrsalg}) \times \text{faktor for maksimalavgrensning i sonen} \times \text{andelen som grovfôrarealet (sum fulldyrket, overflatedyrket og innmarksbeiteareal før normering) i sonen utgjør av foretakets samlede grovfôrareal.}$

7.9 Tilskudd til økologisk landbruk

Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Det kan gis tilskudd til foretak som driver økologisk husdyrproduksjon eller har startet omlegging til slik produksjon.

⁶ Jf. fotnote 1) til 5) i tabell 7.12 og 1) til 6) i 7.13.

Tabell 7.15 Foreløpige satser for beregning av tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Dyreslag ¹⁾	Søknadsfrist ²⁾	Sats i kr/dyr/år
Melkeku ³⁾	15. mars og 15. oktober 2018	3 200
Ammeku ³⁾		2 200
Øvrige storfe ³⁾		700
Sau og melkesau	15. mars 2018	397
Ammegeit		250
Melkegeit ³⁾	15. mars og 15. oktober 2018	250
Avlsgris ³⁾		502
Slaktegris ⁴⁾	15. oktober 2018	300

1) Se definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

3) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til

Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

Arealtilskudd til økologisk landbruk

Tilskudd gis for økologisk areal og for arealer som er under omlegging (karensareal) som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august. Bestemmelsene i kapittel 7.8.3 om fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak gjelder også for økologisk arealtilskudd.

Tabell 7.16 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd

Vekstgrupper ¹⁾	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Frukt og bær m.m. ⁴⁾	15. oktober 2018	1 600
Grønnsaker ⁴⁾		1 600
Poteter ⁴⁾		700
Korn ⁴⁾		375
Innmarksbeite ²⁾		25
Grovfôr ^{3) 4)}		25
Areal i 1. karensår ⁵⁾		150

1) Se definisjonene av vekstgrupper under kapittel 7.8.1.

2) Arealet normeres med faktor 0,6.

3) Inkludert brakket areal, dersom brakking skjer for å bekjempe ugras.

4) Inkludert arealer i 2. karensår (og ev. 3. karensår for frukt- og bærarealer).

5) Alle vekstgrupper.

Tabell 7.17 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd til grønngjødsling

Vekster	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Grønngjødsling	15. oktober 2018	500

Som grønngjødslingsareal regnes arealer der det dyrkes grovfôr- og/ eller grønnfôrvekster, og der alt plantemateriale slås og moldes ned før neste vekstsesong. Plantematerialet kan i 2018 høstes til fôr eller beites. Dersom grønngjødslingen ikke skal moldes ned før vinteren, kan arealet likevel høstbeites fra 1. september og planterester moldes ned neste år.

Det gis kulturlandskapstilskudd og arealtilskudd til grønngjødsling av økologiske arealer og arealer i 2. års karens⁷ med følgende avgrensning:

- Grønngjødsling på økologisk areal: *Maksimalt halvparten så stort areal som sum økologisk areal av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.*
- Grønngjødslingsareal i 2. års karens: *Maksimalt halvparten så stort areal som sum areal (også konvensjonelt) av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.*
- Det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år.

Fylkesmannen kan etter søknad gi dispensasjon til at en større andel av arealet er grønngjødsling av hensyn til et hensiktsmessig vekstskifte, men det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år. Dersom det gis dispensasjon, kan fylkesmannen sette krav om at arealene drives økologisk og innenfor disse vekstgruppene i en gitt periode.

7.10 Regionale miljøprogram

Fylkesmannen skal utforme ordningene i henhold til nasjonalt miljøprogram, miljøprogrammenyen og de regionale miljøprogrammene for fylkene.

Tabell 7.18 Fylkesvis fordeling av midler i mill. kroner til regionale miljøprogram med utbetaling i 2019

Østfold	44,6	Rogaland	37,6
Akershus/Oslo	53,7	Hordaland	23,6
Hedmark	48,8	Sogn og Fjordane	31,4
Oppland	63,0	Møre og Romsdal	20,0
Buskerud	24,7	Trøndelag	63,1
Vestfold	18,4	Nordland	21,9
Telemark	13,9	Troms	10,2
Aust-Agder	5,5	Finnmark	3,5
Vest-Agder	9,2		
Sum post 74.19			493,1

⁷ Med karens menes perioden der produksjonen legges om fra konvensjonell til den er godkjent av Debio som økologisk produksjon.

Fylkesmannen fastsetter foreløpige satser som kan justeres på grunnlag av søknadsmassen.

Fylkene som allerede har tilskudd til bratt areal skal bruke minst like mye midler til tiltaket som i dag og i tillegg skal intensjonen være å bruke den tildelingen som er avsatt per fylke. For de fylker som ikke har tilskudd til bratt areal i dag, forutsettes det at de innfører ordningen og at minst avsatt sum skal brukes på tiltaket.

Alle fylkesmannsembeter skal legge til rette for tilskudd på minst 50 000 kroner per seter forutsatt produksjon av ku- eller geitemelk for egen foredling eller levert til meieri. Produksjonen må foregå minst seks uker pr sesong og knyttet til et historisk eller veletablert seteranlegg. Ved produksjon på seter i 4-6 uker, kan det gis et lavere tilskudd.

Tiltaket Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel med bruk av nedlegging eller nedfelling skal innlemmes i alle de regionale miljøprogrammene. Tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding kan være berettiget for arealer i erosjonsrisikoklasse 1 og 2 i alle områder. Den fylkesvise RMP-rammen for Trøndelag og Nordland økes med hhv. 0,5 mill. kroner, til sammen 1 mill. kroner, som prioriteres til tiltak knyttet til beitearealer til kortnebbgås og kvitkinngås.

8. UTVIKLINGSTILTAK

8.1 Tilskudd til dyreavl m.m.

Tabell 8.1 Tilskudd til dyreavl m.m., mill. kroner

Ordning	2018	2019
Tilskudd til semin	24,60	25,60
Tilskudd til veterinærreiser	43,50	48,80
Tilskudd til avlsorganisasjoner	14,20	14,30
SUM	83,30	88,70

Reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Tabell 8.2 Satser – reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

	Sats 2019
Reisetilskudd per km ved bruk av eget fremkomstmiddel	12,07 kr per km
Reise- og ventetidstilskudd per time ved bruk av leid skyss og rutegående transportmiddel	320 kr per time
Tilskuddstak per km ved bruk av leid skyssbåt	110 kr per km
Tilskuddstak for «andre kostnader» per reise ved bruk av leid skyssbåt	2 000 kr

Tilskudd til avlsorganisasjoner

Partene er enige om at følgende organisasjoner kan få støtte over ordningen: Norsk Sau og Geit, Norges Birøkerlag, Norges Pelsdyrslag, Norsk Kjøttfeavlslag TYR, Norsk Fjølfeag, Landslaget for Telemarksfe og Avlslaget for sidet trønderfe og nordlandfe.

Støtte til Norges Birøkterlag forutsetter at de også bidrar til driften av reinavlsområdet for den brune bia. Norsk Fjørrelag kan søke om støtte til påvirkning av avlsarbeid i regi av internasjonale avlsselskaper.

Landbruksdirektoratet fordeler midlene etter søknad fra de nevnte organisasjonene. Det innhentes uttalelse fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

8.2 Tilskudd til frøavl m.m.

Tabell 8.3 Tilskudd til frøavl m.m., mill. kroner

Ordning	2018	2019
Frøavl	12,0	15,0
Beredskapslager såkorn	3,70	3,70
SUM	15,7	18,7

Det kan gis tilskudd til beredskapslagring av såkorn med en sats på 0,60 kroner per kg innenfor bevilgningen på 3,7 mill. kroner.

8.3 Tilskudd rådgivning

Av avsetningen på 93,5 mill. kroner til Norsk Landbruksrådgiving (NLR), skal minimum 14 mill. kroner brukes til HMS-rådgivning og minimum 5,5 mill. til byggteknisk rådgivning.

NLR skal styrke rådgivningen innen frukt og grøntsektoren, og bygge opp rådgivningskompetansen innen presisjonsjordbruk.

8.4 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak

Tabell 8.4 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak, mill. kroner

Ordning	2018	2019
Utvikling av plantemateriale – oppformering Sagaplant	10,00	11,00
Utvikling av plantemateriale – oppformering NMBU	1,00	1,50
Utvikling av plantemateriale – Graminor	24,96	24,96
Utvikling av plantemateriale, nordisk «Prebreeding»	2,40	2,40
Kvalitetstiltak settepotetavl	9,00	9,50
Handlingsplan plantevernmidler ¹⁾	9,00	10,00
SUM	56,36	59,36

1) Midler til handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler prioriteres til jordbruksformål. Posten flyttes til LUF i forbindelse med Prop. 1S for 2019.

8.5 Tilskudd til fruktlager

Bevilgningen til tilskudd til fruktlager er 14 mill. kroner for 2019.

9. VELFERDSORDNINGER

9.1 Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved ferie og fritid står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Søknadsfristen er 15. oktober 2018. Avløserutgifter som foretaket har hatt etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

Fastsetting av tilskuddsgrunnlaget framgår av tabell 9.1. Satsene i tabellen gjelder for avløsning i 2018.

For å få utbetalt avløsertilskudd må foretaket ha et tilskuddsgrunnlag som kan utløse en utbetaling på minimum 5 000 kroner. Foretaket kan maksimalt få utbetalt 78 700 kroner.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.1 Tilskuddsgrunnlag avløsning ved ferie og fritid

Dyreslag	Sats ¹⁾ kr/dyr
Melkeku ²⁾	3 771
Ammeku ²⁾	1 041
Øvrige storfe ²⁾	628
Melkegeit og melkesau ²⁾	869
Sau og ammegeit ³⁾	432
Avlsgris ²⁾	1 243
Slaktegris ⁴⁾	43
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾	10,9
Hest (alle) ^{2) 3)}	1 243
Avlskanin ^{2) 7)}	309
Gås, kalkun og and ⁴⁾	3,80
Kylling og kalkun ⁸⁾ solgt som livdyr ⁵⁾	3,80
Slaktekylling ⁴⁾	0,47
Økologiske slaktekylling ⁴⁾	1,81
Revetispe ^{2) 9)}	342
Minktispe ^{2) 9)}	100
Hjort (alle) ²⁾	423

1) Satsene er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere disse innenfor bevilgningen.

2) Gjennomsnitt av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars 2018, med registreringsfrist 15. mars 2018, og 1. oktober 2018, med registreringsfrist 15. oktober 2018.

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall dyr slaktet som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall dyr slaktet og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

5) Dyr solgt i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusenter. Livdyrsalg etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

6) Inkluderer hester som foretaket har i pensjon i vinterhalvåret.

7) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.

8) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.

9) Avlstispe født foregående år eller tidligere.

9.2 Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved sykdom mv. står i forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Maksimal dagsats for tilskuddet er 1 670 kroner.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.2 Faktor for beregning av maksimal dagsats for sykdomsavløsning mv.

Dyreslag	Faktor, kr per dyr
Melkeku	3 557
Ammeku	982
Øvrige storfe	593
Melkegeit og melkesau	820
Sau født året før eller tidligere og ammegeit	408
Avlsgris ¹	1 173
Levende slaktegris ² og livdyr på minst 50 kg	128
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess	10,3
Slaktekylling	3,08
Økologiske slaktekylling	6,84
Kalkun for slakt	8,26
Gås for slakt	3,59
And for slakt	19,85
Kylling for livdyrsalg ³	8,26
Kalkun for livdyrsalg ⁴	8,26
Hest (alle) ⁵	1 173
Avlskanin ⁶	292
Revetispe ⁷	322
Minktispe ⁷	94
Hjort (alle)	399
Vekst⁸	Faktor, kr per daa
Korn	48
Potet	220
Frukt og bær	960
Grønnsaker og andre planteprodukter	540
Honning⁷	Faktor, kr per bifolk
Bifolk	150
Veksthus	Faktor, kr per kvm
Veksthusareal som benyttes til planteproduksjon	16,8

- 1) Purke som har griset og råde som er satt inn i avl
- 2) Levende slaktegris minst 14 uker gamle
- 3) Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusent
- 4) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.
- 5) I vinterhalvåret - inkludert hester som foretaket har i pensjon.
- 6) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.
- 7) Avlstispe født foregående år eller tidligere
- 8) For foretak med plante- og/eller honningproduksjon gjelder tilskuddsordningen kun i onnetida

Hvor høy dagsats det enkelte foretak kan få avhenger av arten og størrelsen på produksjonen slik den var første dag i søknadsperioden. Hvis den første dagen faller mellom innsett i periodeproduksjoner som slaktegris, kylling, kalkun eller and, legges antallet dyr ved første dag av forrige innsett til grunn. Tilskuddsgrunnlaget finnes ved å multiplisere faktorene i tabell 9.2 med antall dyr, dekar, bifolk eller kvadratmeter.

Tabell 9.3 Foretakets maksimale dagsats

Tilskuddsgrunnlag:	Maksimal dagsats, kr.
kr. 5 000 – 12 000	567
kr. 12 001 – 18 000	824
kr. 18 001 – 24 000	1 103
kr. 24 001 – 30 000	1 381
kr. > 30 000	1 670

Foretakets tilskudd skal settes til det minste beløpet av følgende to alternativer:

- foretakets maksimale dagsats i samsvar med tabell 9.3, eller
- høyeste maksimal dagsats for tilskuddsordningen, fratrukket det den personen som avløses kan få i
 1. stønader fra NAV ved sykdom, uførhet, svangerskap og fødsel,
 2. lønn og dagpenger,
 3. alderspensjon, uføretrygd, offentlig og privat tjenstepensjon samt avtalefestet pensjon, og
 4. godtgjøring for tapt arbeidsfortjeneste.

Ved gradert sykmelding fra arbeidet i foretaket, gradert uføretrygd, graderte svangerskapsenger og gradert uttak av foreldrepenger reduseres dagsatsen forholds-
messig i samsvar med graderingen. Dette gjelder både foretakets dagsats i samsvar med tabell 9.3 og maksimal dagsats for ordningen.

Det kan bare gis ett tilskudd per virksomhet for samme periode, med mindre fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet finner at det foreligger særlige forhold. En persons sykdom mv. kan bare gi grunnlag for tilskudd til én virksomhet innenfor samme periode.

Ved utmåling av tilskudd til gjenlevende etter forskrift om tilskot til avløyning ved sykdom og fødsel mv. § 7 (tilskot ved dødsfall) fastsettes dagsatsen ut fra tilskuddsgrunnlaget i avdødes foretak.

9.3 Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket

Den kollektive innbetalingen over jordbruksavtalen til sykepengeordningen, dekker NAVs kostnader ved økning av sykepengene fra 75 til 100 pst. av sykepengegrunnlaget ved sykdom utover 16 dager. Ordningen gjelder for jord- og skogbrukere som i det foregående kalenderåret hadde en næringsinntekt på minst 8 000 kroner, og der den utgjorde minst 20 pst. av vedkommendes samlede nettoinntekt. Bevilgningen for ordningen er 50,2 mill. kroner for 2019.

9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen

Avsetningen til landbruksvikarordningen i 2019 framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen, mill. kroner

Ordning	2018	2019
Tilskudd til landbruksvikarordningen	63,0	65,9

Tilskudd per årsverk landbruksvikarvirksomhet i avløserlagene er 282 400 kroner.

Med avløserlag menes en organisasjon som har som formål å organisere og administrere avløsning innenfor et geografisk område, og som har åpent medlemskap for alle jordbruksforetak i området som har rett på avløsertilskudd. Avløserlaget må være godkjent av fylkesmannen, og være organisert med eget styre og vedtekter.

9.5 Tidligpensjonsordningen for jordbrukere

Ordningen er regulert i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere.

Satsene er 100 000 kroner for enbrukerpensjon og 160 000 kroner for tobrukerpensjon.

Det er adgang til å motta alderspensjon fra folketrygden fra fylte 62 år samtidig med tidligpensjon.

10. Driftskostnader

Til finansiering av administrative kostnader i forbindelse med utvikling av forvaltningssystemer, arbeidsgrupper og evalueringer knyttet til ordninger under jordbruksavtalen avsettes 24,033 mill. kroner i 2019, hvorav 15,5 mill. kroner er knyttet til utvikling av ny IKT-løsning for importvern og RÅK og 3,8 mill. kroner til utvikling av «Agros», som erstatter den eldre IKT-løsningen, Saturn. Samlet for digitalisering knyttet til skog, erstatninger og overføring av oppgaver til fylkeskommunen settes det av 2,2 mill. kroner.

Oslo 25. juni 2018

Leif Forsell

Lars Petter Bartnes

Ann Merete Furuberg

VEDLEGG 1: BUDSJETTOVERSIKT JORDBRUKSOPPGJØRET

Budsjettoversikt Kap. 1150 og kap. 4150 Jordbruksavtalen, mill. kroner

Post	Budsjett 2018 ¹⁾	Endring 2019 ²⁾	Budsjett 2019 ²
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17,500	6,533	24,033
50 Tilskudd til landbrukets utviklingsfond	1 123,553	0,000	1123,553
70.11 Avsetningstiltak	24,400	3,000	27,400
70.12 Tilskudd til råvareprisordningen m.v.	255,409	-18,747	236,662
70.13 Tilskudd til potetsprit og potetstivelse	38,000	0,000	38,000
70 Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	317,809	-15,747	302,062
71 Tilskudd til erstatninger m.m. , <i>overslagsbevilgning</i>	43,000	0,000	43,000
73. 11 Tilskudd til norsk ull	140,000	0,000	140,000
73.13 Pristilskudd melk	619,800	54,000	673,800
73.15 Pristilskudd kjøtt	1 474,400	-35,740	1438,660
73.16 Distriktstilskudd egg	3,508	0,000	3,508
73.17 Distriktstilskudd på frukt, bær og grønnsaker	103,800	14,200	118,000
73.18 Frakttilskudd	362,096	0,000	362,096
73.19 Tilskudd til prisnedskrivning korn	696,000	45,100	741,100
73.20 Tilskudd til matkorn	83,600	7,800	91,400
73 Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 483,204	85,360	3568,564
74.11 Driftstilskudd, melkeproduksjon	1 569,200	32,400	1601,600
74.14 Produksjonstilskudd, husdyr	2 279,010	163,790	2442,800
74.16 Beitetilskudd	916,500	0,700	917,200
74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd	3 047,400	400,100	3447,500
74.19 Regionale miljøprogram	435,537	57,622	493,159
74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk	113,600	8,300	121,900
74 Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 361,247	662,912	9024,159
77.11 Tilskudd til dyreavl med mer	82,300	6,400	88,700
77.12 Tilskudd til frøavl med mer	15,720	3,000	18,720
77.13 Tilskudd til rådgivning	88,500	5,000	93,500
77.15 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	56,360	3,000	59,360
77.17 Tilskudd til fruktlager	14,000	0,000	14,000
77 Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	256,880	17,400	274,280
78.11 Tilskudd til avløsning for ferie/fritid	1 147,000	29,600	1176,600
78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv	153,300	-0,100	153,200
78.14 Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket	69,300	-19,100	50,200
78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen	63,000	2,891	65,891
78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordning	72,200	0,300	72,500
78 Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 504,800	13,591	1518,391
SUM KAP. 1150	15 107,993	770,049	15 878,042
SUM KAP. 4150	0,000	0,000	0,000

1) Saldert budsjett

2) Budsjett 2019 før flyttinger, kvantums- og konsekvensjusteringer

VEDLEGG 2: Fordeling 2018-2019

Tabell 1.1 Jordbruksavtalen, fordeling på priser og tilskudd, mill. kroner

Kap. 1150, Jordbruksavtalen, utgifter	770,0
- Kap. 4150, Jordbruksavtalen, inntekter	0,0
= Nettoeffekt av tilskudd	770,0
+ Målpriser fra 1.7	198,0
= Sum målpriser og tilskudd	968,0
+ Omdisponering overførte midler 2017	70,0
= Sum til fordeling	1 038,0
+ Endret inntektsverdi jordbruksfradrag	62,0
= Ramme for oppgjøret	1 100,0

Tabell 1.2 Målpriser fra 01.07

Produkt	Mill. l/kg/kr	Målpris, kr/l/kg	Endring, kr/l/kg	Endring, mill. kr
Melk, ku og geit	1513,0	5,41	0,03	45,4
Gris	137,8	32,43		0,0
Poteter	198,3	4,69	0,25	49,6
Grønnsaker og frukt	2966,1		3,0%	89,1
Norsk matkorn	139,0	3,26	0,100	13,9
Sum målprisendringer				198,0

Tabell 1.3 Markedsordningen for korn

Prisendringer norsk korn	1000 tonn	Målpris, Kr/kg	Endring, Kr/kg	Mill. kr
Hvete, matkorn	123,9	3,26	0,10	12,4
Rug, matkorn	15,1	2,82	0,10	1,5
Bygg	611,7	2,76	0,08	48,9
Havre	272,5	2,50	0,08	21,8
Fôrhvete og fôrrug	126,0		0,08	10,1
Erter til modning	4,0		0,10	0,4
Såkorn	59,6		0,08	4,9
Oljevekster	11,8	5,69	0,00	0,0
Sum korn og oljevekster	1224,6		0,08	100,0

Tabell 1.4 Tabell 1.4 Anslag endring i kraftfôrpris

	1000 tonn	Andel	Ref. pris kr/kg	Endring, kr/kg	Endring, mill. kr
Karbohydrat kraftfôr	1408,0	70,7%	2,69	0,043	60,5
Protein, soya m.m.	446,3	22,4%	4,018	0,064	
Fett	48,4	2,4%		0,000	0,0
Vitaminer og mineraler	87,7	4,4%		0,000	0,0
Sum	1990,4			0,030	60,5

Tabell 1.5 Kap. 1150 og kap. 4150 Jordbruksavtalen, mill. kroner

Post	Budsjett 2018 ¹⁾	Endring 2019
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17,500	6,533
50 Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond	1 123,553	0,000
70.11 Avsetningstiltak	24,400	3,000
70.12 Tilskudd til råvareprisordningen m.v.	255,409	-18,747
70.13 Tilskudd til potetsprit og potetstivelse	38,000	0,000
70 Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	317,809	-15,747
71 Tilskudd til erstatninger m.m. , <i>overslagsbevilgning</i>	43,000	0,000
73.11 Tilskudd til norsk ull	140,000	0,000
73.13 Pristilskudd melk	619,800	54,000
73.15 Pristilskudd kjøtt	1 474,400	-35,740
73.16 Distriktstilskudd egg	3,508	0,000
73.17 Distriktstilskudd på frukt, bær og grønnsaker	103,800	14,200
73.18 Frakttilskudd	362,096	0,000
73.19 Tilskudd til prisnedskrivning korn	696,000	45,100
73.20 Tilskudd til matkorn	83,600	7,800
73 Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 483,204	85,360
74.11 Driftstilskudd, melkeproduksjon	1 569,200	32,400
74.14 Produksjonstilskudd husdyr	2 279,010	163,790
74.16 Beitetilskudd	916,500	0,700
74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd	3 047,400	400,100
74.19 Regionale miljøprogram	435,537	57,622
74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk	113,600	8,300
74 Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 361,247	662,912
77.11 Tilskudd til dyreavl med mer	82,300	6,400
77.12 Tilskudd til frøavl med mer	15,720	3,000
77.13 Tilskudd til rådgivning	88,500	5,000
77.15 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	56,360	3,000
77.17 Tilskudd til fruktlager	14,000	0,000
77 Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	256,880	17,400
78.11 Tilskudd til avløsning for ferie/fritid	1 147,000	29,600
78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv	153,300	-0,100
78.14 Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket	69,300	-19,100
78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen	63,000	2,891
78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordning	72,200	0,300
78 Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 504,800	13,591
SUM KAP. 1150	15 107,993	770,049
SUM KAP. 4150	0,000	0,000

1) Saldert budsjett

Tabell 1.6 Post 21 Spesielle driftsutgifter, mill. kroner

	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring
Evalueringer, utredninger, arbeidsgrupper (LMD)	2,5	2,5	
Agros - erstatning av Saturn	7,0	7,2	-3,4
Ny løsning importvern og RÅK	8,0	15,5	
Fagsystem erstatninger ELF og fylkeskommunene		1,2	
Digitalisering av skogforvaltning		1,0	0,0
Justert bevilgningsbehov			9,9
Sum	17,5	27,4	6,5

Tabell 1.7 Post 70.11 Avsetningstiltak, mill. kroner

	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring
-			
Kollektiv dekning omsetningsavgift	24,4	24,4	3,0
Sum	24,4	24,4	3,0

Tabell 1.8 Post 70.12 Tilskudd til råvareprisordningen m.v., mill. kroner

	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring
-			
Eksportstøtte XR prognose	24,5	26,3	0,0
PNS, prognose	230,9	193,2	10,0
Målprisjustering melk			3,3
Endret målpris potet			3,5
Behov knyttet til produkter uten målpris			0,4
Justert bevilgningsbehov			-35,9
Sum	255,4	219,5	-18,7

Tabell 1.9 Post 70.13 Tilskudd til potetsprit og potetstivelse, mill. kroner

	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring
-			
Potetsprit	18,0	18,0	0,0
Potetstivelse	20,0	20,0	0,0
Sum	38,0	38,0	0,0

Tabell 1.10 Post 71 Tilskudd til erstatninger, mill. kroner

	Budsjett 2018	Endring
-		
Erstatning ved avlingssvikt i planteprod.	40,0	0,0
Erstatning svikt i honningprod.	3,0	0,0
Sum	43,0	0,0

Tabell 1.11 Post 73.11 Tilskudd til norsk ull

	Mill. kg	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Ull	3,500	40,00		40,00	0,0

Tabell 1.12 Post 73.13 Pristilskudd, melk

		Mill. l.	Sats, kr/l	Endring, kr/l	Ny sats kr/l	Endring, mill. kr
Grunntilskudd geitemelk		20,7	3,36		3,36	0,0
Distriktstilskudd melk	Sone A	192,4	0,00		0,00	0,0
	Sone B	320,1	0,12		0,12	0,0
	Sone C	225,9	0,31	0,06	0,37	13,6
	Sone D	511,5	0,47	0,06	0,53	30,7
	Sone E	117,9	0,54	0,06	0,60	7,1
	Sone F	48,7	0,67	0,02	0,69	1,0
	Sone G	51,5	0,95	0,02	0,97	1,0
	Sone H	3,1	1,16	0,02	1,18	0,1
	Sone I	13,8	1,74	0,02	1,76	0,3
	Sone J	10,6	1,83	0,02	1,85	0,2
Sum distriktstilskudd, melk		1 495,5		0,04		54,0
Sum pristilskudd, melk						54,0

Tabell 1.13 Post 73.15 Pristilskudd, kjøtt

	Antall 12 mnd	Sats, kr/slakt	Endring, kr/slakt	Ny sats kr/slakt	Endring, mill. kr
Kvalitetstilskudd lammeslakt					
Kval. O+ og bedre	955 000	500,00	-50,00	450,00	-47,8
Ikke godkjent klassifisør	1 800	484,00	-50,00	434,00	-0,1
Kjeslakt over 3,5 kg	17 000	300,00		300,00	0,0
Tillegg økologiske slakt	28 000	40,00	0,00	40,00	0,0
Sum	1 001 800				-47,8
	Mill. kg	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Grunntilskudd, kjøtt					
Sau	23,2	3,81	0,00	3,81	0,0
Geit	0,3	5,15	0,00	5,15	0,0
Sum	23,5				0,0
Kvalitetstilskudd storfekjøtt					
Kvalitetsklasse O	20,9	2,50		2,50	0,0
Kvalitetsklasse O+ og bedre	27,9	7,50		7,50	0,0
"Okse" ut av ordningen					-12,3
Justering for fettgruppe >4-					0,0
Sum	48,8				-12,3
Distriktstilskudd, kjøtt					
Storfe, sau og geit	Sone 1	22,6	0,00	0,00	0,0
	Sone 2	57,5	4,95	5,25	17,3
	Sone 3	18,8	7,75	8,05	5,6
Storfe og Geit	Sone 4	7,1	11,70	11,80	0,7
Storfe og Geit	Sone 5	0,9	12,30	12,40	0,1
Sau	Sone 4	3,2	13,70	13,90	0,6
Sau	Sone 5	0,7	14,20	14,40	0,1
Gris	Sone 4	8,1	5,10	5,10	0,0
Gris	Sone 5	0,2	5,40	5,40	0,0
Vestlandet og Agder ¹ Gris		9,8	1,10	1,10	0,0
Sum		128,9			24,4
Sum pristilskudd kjøtt					-35,7

1) Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal + Agderfylkene

Tabell 1.14 Post 73.16 Distriktstilskudd egg

	Mill. kg	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Vestl.	5,680	0,25	0,00	0,25	0,0
Nord Norge	2,553	0,75	0,00	0,75	0,0
Sum distriktstilskudd egg					0,0

Tabell 1.15 Post 73.17 Distriktstilskudd, frukt og bær og grønnsaker

		1 000 tonn	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats, kr/kg	Endring, mill. kr
Epler, pærer og plommer, kirsebær	Sone 1	1,9	1,87	0,70	2,57	1,4
	Sone 2-4	1,9	2,75	0,80	3,55	1,5
	Sone 5	4,5	6,47	1,00	7,47	4,5
Moreller	Sone 1	0,1	2,84	0,70	3,54	0,0
	Sone 2-4	0,1	3,70	0,80	4,50	0,1
	Sone 5	0,3	7,45	1,00	8,45	0,3
Pressfrukt		6,5	2,57		2,57	0,0
Bær	Sone 1-3	5,3	1,57	0,40	1,97	2,1
	Sone 4-5	3,7	4,76	0,60	5,36	2,2
	Sone 6-7	0,0	5,67	0,60	6,27	0,0
Sum distriktstilskudd frukt og bær		24,3				12,1
Kvantumsgrense						
Tomat		103 400 kg				
Sone 1-3		1,6	1,40	0,20	1,60	0,3
Sone 4-7		3,1	2,76	0,20	2,96	0,6
Slangeagurk		151 800 kg				
Sone 1-3		4,2	0,85	0,10	0,95	0,4
Sone 4-7		1,2	1,64	0,10	1,74	0,1
Salat		220 000 stk				
Sone 1-3		5,6	0,55	0,05	0,60	0,3
Sone 4-7		2,2	1,04	0,05	1,09	0,1
Sum tilskudd grønnsaker		17,9				1,8
Potetprod. i Nord Norge		2,7	1,30	0,10	1,40	0,3
SUM		44,9				14,2

Tabell 1.16 Post 73.18 Frakttilskudd

	Budsjett 2018 mill. kr	Satsendring mill. kr
Sonefrakt korn	82,0	0,0
Frakt kraftfôr	138,0	0,0
Innfrakt slakt	134,0	0,0
Frakt egg	8,1	0,0
Sum	362,1	0,0

Tabell 1.17 Post 73.19 Prisnedskrivning norsk korn

	1 000 tonn	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Korn	1 206,0	0,566	0,037	0,603	44,6
Økologisk korn	11,7	1,528	0,037	1,565	0,4
Oljevekster, lupiner og bønner	9,7	2,018		2,018	0,0
Økologiske oljevekster, lupin, bønner	0,3	3,228		3,228	0,0
Fôrerter	3,9	0,948	0,037	0,985	0,1
Økologiske fôrerter	0,2	1,598	0,037	1,635	0,0
Sum	1231,7				45,1
Herav 70 pst utslag i inneværende år	862,2				31,570

Tabell 1.18 Post 73.20 Tilskudd norsk matkorn

	1 000 tonn	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Tilskudd norsk matkorn	123,4	0,35	0,063	0,41	7,8
Herav 50 pst utslag i inneværende år	61,7				3,900

Tabell 1.19 Post 74. 11 Driftstilskudd, melk og spesialisert kjøttfeproduksjon

		Antall	Sats kr per bruk/dyr	Sats-endring	Ny sats kr/bruk/dyr	Endring, mill. kr
Kumelk AK-sone 2	Foretak	586	135 050		135 050	0,0
Kumelk Ak-sone 1-3-4	Foretak	1 537	144 050		144 050	0,0
Kumelk AK-sone 5	Foretak	4 974	156 050	5 000	161 050	24,9
Kumelk AK-sone 6-7	Foretak	824	164 050	5 000	169 050	4,1
Geitemelk landet	Foretak	287	164 050	15 000	179 050	4,3
Ammekyr s. 1-4, 6-39 kyr	Dyr	25 131	3 282		3 282	0,0
40 og flere kyr	Foretak	314	131 280	0	131 280	0,0
Ammekyr s. 5-7, 6-39 kyr	Dyr	36 602	3 632	400	4 032	14,6
40 og flere kyr	Foretak	168	145 280	16 000	161 280	2,7
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-18,2
Sum driftstilskudd, melk og ammeku						32,4

Tabell 1.20 Post 74.14 Tilskudd til husdyr

	Fra	Til	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring, mill. kr
Melkekyr	1	16	117 669	4 168	-4 168	0	-490,4
	17	25	39 049	2 022	-2 022	0	-79,0
	26	50	47 503	976	-976	0	-46,4
	1	14	105 857		4 168	4 168	441,2
	15	30	65 513		2 562	2 562	167,8
	31	50	33 226		1 100	1 100	36,5
	51 +		14 216	780	-10	770	-0,1
Sum			218 812				29,6
Ammekyr	1	50	88 118	3 880		3 880	0,0
	51+		3 791	780	-10	770	0,0
Sum			91 908				0,0
Andre storfe			568 085	780	-10	770	-5,7
Melkegeit og melkesau	1	125	28 500	1462		1 462	0,0
	126+		6 228	538		538	0,0
Sum			34 728				0,0
Vinterfôra sau	1	126	861 668	868		868	0,0
og ammegeiter	127+		149 270	194		194	0,0
Sum			1 010 938				0,0
Avlsgris Sør-Norge 2)	1	35	21 141	498		498	0,0
Avlsgris Jæren	1	35	4 748	350		350	0,0
Avlsgris Nord-Norge	1	35	1 462	776		776	0,0
Sum			27 351				0,0
Slaktegris 2)	1	1400	991 769	14		14	0,0
Slaktegris Jæren	1	1400	198 231	10		10	0,0
Sum			1 190 000				0,0
Verpehøner Sør-Norge	1	1 000	592 991	10		10	0,0
Verpehøner Nord-Norge	1	1 000	26 480	24		24	0,0
Verpehøner, landet	1 001	5 000	2 214 062	10		10	0,0
Sum			2 833 532				0,0
Bifolk	1 +		33 648	473	77	550	2,6
Hjort over 1 år			4 756	287	113	400	0,5
Genbevaring	Storfe		3 765	3000	260	3 260	1,0
	Vinterfôra sau		26 168	230	70	300	1,8
	Geit		363	530	70	600	0,0
	Hest		501	1 030	70	1 100	0,0
Sum			30 797				2,8
Bunnfradrag 35 pst. ¹⁾		35 %	40 191	6 000	0	6 000	0,0
Beløpsavgrensing				560 000		560 000	0,0
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser							-11,5
Tilskudd til små og mellomstore melkebruk ³⁾							145,5
Sum produksjonstilskudd, husdyr							163,8

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst. tilskudd husdyr og 65 pst. arealtilskudd

2) Unntatt Jæren

3) Tilskudd til små og mellomstore melkebruk

Antall kyr per bruk	Antall bruk	Kr per ku	Kr/bruk	Endring kr/bruk	Ny sats kr/bruk	Endring, mill. kroner
6	93	1 400		8 400	8 400	0,777
7	117	1 400		9 800	9 800	1,147
8	163	1 400		11 200	11 200	1,820
9	180	1 400		12 600	12 600	2,268
10	210	1 400		14 000	14 000	2,933
11	212	1 400		15 400	15 400	3,257
12	268	1 400		16 800	16 800	4,502
13	272	1 400		18 200	18 200	4,941
14	290	1 400		19 600	19 600	5,684
15	318	1 400		21 000	21 000	6,668
16	329	1 400		22 400	22 400	7,358
17	328	1 400		23 800	23 800	7,806
18	308	1 400		25 200	25 200	7,762
19	281	1 400		26 600	26 600	7,475
20	296	1 400		28 000	28 000	8,288
21	251	1 400		29 400	29 400	7,379
22	242	1 400		30 800	30 800	7,454
23	204	1 400		32 200	32 200	6,569
24	207	1 294		31 050	31 050	6,427
25	186	1 196		29 900	29 900	5,546
26	161	1 106		28 750	28 750	4,629
27	157	1 022		27 600	27 600	4,319
28	139	945		26 450	26 450	3,677
29	123	872		25 300	25 300	3,099
30	140	805		24 150	24 150	3,381
31	102	742		23 000	23 000	2,335
32	101	683		21 850	21 850	2,196
33	102	627		20 700	20 700	2,101
34	94	575		19 550	19 550	1,828
35	92	526		18 400	18 400	1,693
36	88	479		17 250	17 250	1,518
37	77	435		16 100	16 100	1,232
38	80	393		14 950	14 950	1,189
39	76	354		13 800	13 800	1,049
40	77	316		12 650	12 650	0,974
41	71	280		11 500	11 500	0,817
42	74	246		10 350	10 350	0,761
43	73	214		9 200	9 200	0,667
44	64	183		8 050	8 050	0,511
45	64	153		6 900	6 900	0,438
46	65	125		5 750	5 750	0,374
47	62	98		4 600	4 600	0,285
48	53	72		3 450	3 450	0,183
49	53	47		2 300	2 300	0,122
50	59	23		1 150	1 150	0,067
Sum mill. kroner						145,5

Tabell 1.21 Post 74.16 Tilskudd til dyr på beite

		Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring, mill. kr
Utmarksbeitetilskudd:	Kyr, storfe, hest	222 000	628	50	678	11,1
	Sau, lam, geit	2 220 000	185	10	195	22,2
Beitetilskudd:	Storfe m.m.	651 000	350	20	370	13,0
	Småfe m.m.	2 574 000	40		40	0,0
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-45,6
Sum beitetilskudd		5 667 000				0,7

Tabell 1.22 Post 74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd

	Antall dekar	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring, mill. kr
Kulturlandskapstilskudd alt areal	9 004 991	155	7	162	63,0
Bunnfradrag, 65 pst ¹⁾	40 191	6 000	0	6 000	0,0
Arealtilskudd, grovfôr	5 817 377				170,6
Arealtilskudd, korn	2 955 556				92,6
Arealtilskudd, potet	117 093				11,0
Arealtilskudd, grønnsaker	70 398				14,1
AK-tilskudd, frukt, bær og planteskoleareal	44 567				17,5
Redusert avgrensing grovfôrareal 25 pst					21,3
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					10,0
Sum, AK-tilskudd	9 004 991				400,1

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst tilskudd husdyr og 65 pst arealtilskudd

Arealtilskudd, grovfôr

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring, mill. kr
Sone 1	383 415	0		0	0,0
Sone 2	310 810	0		0	0,0
Sone 3	591 421	85		85	0,0
Sone 4	470 530	105		105	0,0
Sone 5 A	1 748 136	240	28	268	48,9
Sone 5 B Vestlandet	1 511 565	240	63	303	95,2
Sone 6	689 432	270	33	303	22,8
Sone 7	112 068	316	33	349	3,7
Sum grovfôr alle soner	5 817 377				170,6

Arealtilskudd, korn

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring, mill. kr
Sone 1	1 274 912	165	33	198	42,1
Sone 2 og 3	1 115 222	225	33	258	36,8
Sone 4	416 479	260	33	293	13,7
Sone 5 - 7	148 943	247		247	0,0
Sum korn, alle soner	2 955 556		31,3		92,6

Arealtilskudd, øvrige vekster

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring, mill. kr
Potet sone 1 -5	112 712	80	98	178	11,0
Potet sone 6 -7	4 381	930		930	0,0
Sum poteter, alle soner	117 093				11,0
Grønnsaker sone 1 - 5	69 951	550	200	750	14,0
Grønnsaker sone 6 - 7	447	1 550	200	1750	0,1
Sum grønnsaker, alle soner	70 398				14,1
Frukt sone 1 - 4	8 990	700	500	1200	4,5
Frukt sone 5 -7	11 525	1 450	500	1950	5,8
Sum frukt, alle soner	20 515				10,3
Bær sone 1 - 4	16 701	1 000	300	1300	5,0
Bær sone 5 - 7	7 351	1 450	300	1750	2,2
Sum bær, alle soner	24 052				7,2

Tabell 1.23 Post 74.19 Tilskudd til regionale miljøprogram, mill. kroner

	Budsjett 2018	Tilskudd til bratt 2017	Endring bratt ¹⁾	Endring vannmiljø, luft og gås	Endring til setrer	Sum endring
Østfold	41,7			2,8	0,1	2,9
Oslo/Akershus	51,7			1,9	0,1	2,0
Hedmark	42,9		2,0	2,3	1,6	5,9
Oppland	54,0	10,1	5,0	1,2	2,8	9,0
Buskerud	22,7	1,6	0,8	0,6	0,6	2,0
Vestfold	17,4			1,0		1,0
Telemark	11,5		2,0	0,1	0,3	2,4
Aust-Agder	4,3		1,0	0,1	0,1	1,2
Vest-Agder	6,5		1,0	1,7		2,7
Rogaland	32,5	6,5	3,3	1,7	0,1	5,1
Hordaland	20,3	5,6	2,8	0,4	0,1	3,3
Sogn og Fjordane	24,1	12,0	6,0	0,6	0,7	7,3
Møre og Romsdal	17,6	2,7	1,3	0,8	0,3	2,4
Trøndelag	55,9	2,6	3,3	2,7	1,2	7,2
Nordland	19,7		1,0	1,1	0,1	2,2
Troms	9,4	1,0	0,5	0,2	0,1	0,8
Finnmark	3,3			0,1	0,1	0,2
Fordelt på regionene	435,5	42,2	30,0	19,3	8,3	57,6

Tabell 1.24 Post 74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk

Arealtilskudd	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring, mill. kr
Korn til modning	72 631	325	50	375	3,6
Grønnsaker, frukt og bær	5 753	1 500	100	1600	0,6
Poteter	1 459	600	100	700	0,1
Grønngjødsling	5 061	500		500	0,0
Innmarksbeite	60 913	25		25	0,0
Økologisk areal 1. års karens	33 000		150	150	5,0
Distriktstilskudd økologisk grønt					0,0
Grovfôr og annet økologisk areal	247 755	25		25	0,0
Sum arealtilskudd økologisk areal	426 572				9,3
Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring, mill. kr
Melkekyr	8 209	3 000	200	3200	1,6
Ammekyr	4 223	2 200		2200	0,0
Andre storfe	17 928	700		700	0,0
Sau over 1 år	44 473	500		500	0,0
Melkegeit	556	250		250	0,0
Ammegeit	372	250		250	0,0
Avlsgris	308	502		502	0,0
Slaktegris	3 313	300		300	0,0
Sum tilskudd til økologisk husdyrproduksjon					1,6
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					-2,6
Sum tilskudd til økologisk jordbruk					8,3

Tabell 1.25 Post 77.11 Tilskudd til dyreavl med mer. Mill. kroner

	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring	2019
-				
Tilskudd til veterinær reiser	43,5	43,5		5,3
Tilskudd til semin	24,6	24,6		1,0
Tilskudd til avlsorganisasjoner	14,2	14,2		0,1
Sum	82,3	82,3		6,4

Tabell 1.26 Post 77.12 Tilskudd til frøavl med mer. Mill. kroner

	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring	2019
-				
Tilskudd til frøavl	12,0	15,0		0,0
Tilskudd til lagring av såkorn	3,7	3,7		0,0
Justert bevilgningsbehov				3,0
Sum	15,7	18,7		3,0

Tabell 1.27 Post 77.13 Tilskudd til rådgivning, NLR

-	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring 2019
Tilskudd til NLR	88,5	88,5	5,0
Sum	88,5	88,5	5,0

Tabell 1.28 Post 77.15 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak. Mill. kroner

-	Budsjett 2018	Prognose 2019	Endring 2019
Utvikling av plantemateriale - oppformering	13,4	13,4	1,5
Utvikling av plantemateriale - Graminor	25,0	25,0	0,0
Kvalitetstiltak settepotetavl	9,0	9,5	0,0
Handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler ¹⁾	9,0	9,0	1,0
Justert bevilgningsbehov			0,5
Sum	56,4	56,9	3,0

1) Flyttes til post 50 LUF fra 2019

Tabell 1.29 Post 77.15 Tilskudd til fruktlager

-	Volum siste 3 år, tonn	Sats 2018, kr / kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Sum	7 864,1	1,78	0,00	1,78	0,00

Tabell 1.30 Post 78.11 Tilskudd for avløsning til ferie og fritid

	Antall bruk/dyr	Kr per bruk/dyr	Endring kr /bruk/dyr	Ny sats kr/bruk/dyr	Endring mill. kr
Tilskudd per foretak	9 011	74 200	4 500	78 700	40,5
Melkekyr	218 436	3557	213	3 771	
Ammekyr	91 908	982	59	1 041	
Andre storfe	286 142	593	36	628	
Melkegeit og melkesau	36 014	820	49	869	
Sau, ammegeit	1 010 935	408	24	432	
Avlsgris	50 019	1173	70	1 243	
Slaktegris	1 485 730	40	2	43	
Verpehøner, -ender, -kalkuner, -gjess	4 448 818	10,3	0,6	10,9	
Hester	25 594	1173	70	1 243	
Avlskaniner	1 049	292	18	309	
Gjess, ender, kalkuner, livkylling	2 938 614	3,59	0,22	3,80	
Slaktekylling	58 628 674	0,44	0,03	0,47	
Økologisk slaktekylling	118 331	1,71	0,1	1,81	
Revetisper	25 742	322	19	342	
Minktisper	138 248	94	6	100	
Hjort	5 955	399	24	423	
Utslag av satsendringer	Prognose mill. kr	Endring pst.	Endring mill. kr	Utslag av tak mill. kr	
	1 110,0	6,00%	66,6	-40,5	26,1
Justert bevilgningsbehov					-37,0
Sum tilskudd til avløsning for ferie og fritid					29,6

Post 78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv

	Antall dager	Sats kr/dag	Endring kr/dag	Endring, mill. kr
-				
Antall avløsningsdager	178 222	1 555	115	
Gjennomsnittsberegning	178 222	777	57	10,2
Justert bevilgningsbehov				-10,3
Sum				-0,1

Tabell 1.31 Post 78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen

	Antall årsverk	Sats kr/å.v.	Endring kr/å.v.	Endring, mill. kr
Tilskudd per vikar	237	270 200	12 200	2,9
Sum				2,9

Tabell 1.32 Post 78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordning

	Antall	Sats , kr/pers.	Endring kr/pers	Endring, mill. kr
Enbruker	575	100 000		0,0
Tobruker	93	160 000		0,0
Justering endret avkorting mot NAV				1,0
Justert bevilgningsbehov				-0,7
Sum	761			0,3

Tabell 1.33 Kap. 4150 Jordbruksavtalen, inntekter

Post 85, Prisutjevningsbeløp kraftfôrråvarer	1000 tonn	Målpris kr/kg	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Endring, mill. kr
Sildemel	0,0		0,00	0,00	0,0
Soyamel	0,0	3,933	0,096	0,00	0,0
Andre fôrstoffer	50,0		0,25	0,00	0,0
Post 85	50,0				0,0
Sum kap. 4150					0,0

VEDLEGG 3: Gjennomsnittlig endring i målpris for frukt og grønt.

De gjennomsnittlige endringene i målpriser er basert på et tillegg på 3,0 % for hele avtaleåret 2018-2019. Endringene er som følger for de ulike målprisprodukter:

Rosenkål:	3,1 % tilsvarende: 47 øre/kg
Kepaløk:	3,7 % tilsvarende: 26 øre/kg
Epler:	5,0 % tilsvarende: 80 øre/kg
Gulrot:	3,7 % tilsvarende: 34 øre/kg
Blomkål:	1,1 % tilsvarende: 10 øre/kg
Hvitkål:	3,5 % tilsvarende: 25 øre/kg
Isbergsalat:	1,6 % tilsvarende: 15 øre/kg
Tomat:	1,5 % tilsvarende: 27 øre/kg
Agurk:	2,7 % tilsvarende: 21 øre/kg
Purre:	1,2 % tilsvarende: 21 øre/kg

Målprisperioder for grønt 2018-2019					
Produkt	Størrelse/ pakning	Enhet Kg om ikke annet er nevnt	Målprisperiode	Torsdag som ref.dag	Torsdag som ref.dag
				2018	2019
Poteter			Hele året	27 - 52	01 - 26
Kepaløk	> 65 mm		Hele året	27 - 52	01 - 26
Purre			01.07.-15.02.	27 - 52	01 - 07
"			24.06.-30.06.	-	26
Hvitkål			01.07.-31.07.	27 - 30	-
"			01.10.-30.06.	40 - 52	01 - 26
Rosenkål		0,4 kg	21.09.-31.01.	39 - 52	01 - 05
Blomkål	12 stk.	Stk.	01.06.-14.10.	27 - 41	23 - 26
Gulrot		Kg/bunt	Hele året	27 - 52	01 - 26
Knollselleri			07.08.-31.05.	32 - 52	01 - 22
Isbergsalat	9-stk.	Stk.	18.05.-31.10.	27 - 43	21 - 26
Agurk	Filmet	Stk.	10.03.-31.10.	27 - 43	11 - 26
Tomat			10.05.-14.10.	27 - 41	20 - 26
Epler	> 70 mm		20.08.-30.11.	34 - 48	-

VEDLEGG 4: Målpriser og øvre prisgrenser for grøntsektoren 2018-2019

Uke nr.	Poteter		Kepaløk > 65 mm		Purre		Hvitkål		Rosenkål 0,4 kg		Blomkål stk.	
	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP
2018												
27	941	1054	800	896	2191	2454	945	1058	-	-	1065	1193
28	816	914	800	896	2191	2454	945	1058	-	-	1065	1193
29	701	785	800	896	2091	2342	885	991	-	-	905	1014
30	601	673	897	1005	2091	2342	885	991	-	-	815	913
31	601	673	897	1005	2091	2342	-	-	-	-	815	913
32	541	606	890	997	1991	2230	-	-	-	-	815	913
33	464	520	890	997	1921	2152	-	-	-	-	815	913
34	464	520	847	949	1801	2017	-	-	-	-	815	913
35	417	467	819	917	1751	1961	-	-	-	-	850	952
36	417	467	772	865	1751	1961	-	-	-	-	850	952
37	417	467	746	836	1706	1911	-	-	-	-	850	952
38	378	423	692	775	1706	1911	-	-	-	-	905	1014
39	378	423	692	775	1706	1911	-	-	1555	1742	905	1014
40	378	423	692	775	1706	1911	550	616	1555	1742	905	1014
41	378	423	692	775	1706	1911	550	616	1555	1742	905	1014
42	378	423	692	775	1706	1911	550	616	1555	1742	-	-
43	404	452	692	775	1706	1911	550	616	1555	1742	-	-
44	404	452	692	775	1706	1911	590	661	1555	1742	-	-
45	404	452	692	775	1706	1911	590	661	1555	1742	-	-
46	438	491	717	803	1731	1939	590	661	1555	1742	-	-
47	438	491	717	803	1731	1939	590	661	1555	1742	-	-
48	438	491	717	803	1781	1995	675	756	1555	1742	-	-
49	464	520	717	803	1781	1995	675	756	1555	1742	-	-
50	464	520	717	803	1881	2107	675	756	1555	1742	-	-
51	464	520	717	803	1881	2107	675	756	1555	1742	-	-
52	464	520	717	803	1881	2107	675	756	1555	1742	-	-
2019												
1	464	520	717	803	1881	2107	675	756	1555	1742	-	-
2	464	520	717	803	1881	2107	675	756	1555	1742	-	-
3	474	531	717	803	1881	2107	675	756	1555	1742	-	-
4	474	531	717	803	1881	2107	680	762	1555	1742	-	-
5	474	531	717	803	1881	2107	720	806	1555	1742	-	-
6	486	544	717	803	1881	2107	720	806	-	-	-	-
7	486	544	717	803	1881	2107	720	806	-	-	-	-
8	486	544	717	803	-	-	745	834	-	-	-	-
9	500	560	717	803	-	-	745	834	-	-	-	-
10	500	560	717	803	-	-	745	834	-	-	-	-
11	500	560	717	803	-	-	745	834	-	-	-	-
12	513	575	717	803	-	-	745	834	-	-	-	-
13	513	575	734	822	-	-	745	834	-	-	-	-
14	513	575	734	822	-	-	745	834	-	-	-	-
15	525	588	734	822	-	-	745	834	-	-	-	-
16	525	588	734	822	-	-	745	834	-	-	-	-
17	525	588	734	822	-	-	745	834	-	-	-	-
18	537	601	734	822	-	-	745	834	-	-	-	-
19	537	601	734	822	-	-	745	834	-	-	-	-
20	537	601	800	896	-	-	745	834	-	-	-	-
21	548	614	800	896	-	-	745	834	-	-	-	-
22	548	614	800	896	-	-	745	834	-	-	-	-
23	548	614	800	896	-	-	1300	1456	-	-	1210	1355
24	548	614	800	896	-	-	1230	1378	-	-	1160	1299
25	548	614	800	896	-	-	1160	1299	-	-	1110	1243
26	1064	1192	800	896	2 191	2 454	1060	1187	-	-	1065	1193

Uke	Gulrot		Knollselleri		Isbergsalat stk.		Agurk stk.		Tomater		Epler > 70 mm	
nr.	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP
2018												
27	1287	1441	-	-	887	993	719	805	1905	2134	-	-
28	1287	1441	-	-	832	932	719	805	1905	2134	-	-
29	1192	1335	-	-	832	932	719	805	1715	1921	-	-
30	1192	1335	-	-	832	932	725	812	1715	1921	-	-
31	1192	1335	-	-	832	932	725	812	1715	1921	-	-
32	1062	1189	2037	2281	856	959	795	890	1715	1921	-	-
33	1062	1189	2037	2281	856	959	795	890	1715	1921	-	-
34	997	1117	2037	2281	881	987	820	918	1885	2111	1680	1882
35	997	1117	2037	2281	881	987	820	918	1885	2111	1680	1882
36	892	999	1937	2169	951	1065	820	918	1885	2111	1680	1882
37	892	999	1817	2035	951	1065	820	918	1977	2214	1680	1882
38	892	999	1817	2035	951	1065	820	918	1977	2214	1680	1882
39	892	999	1787	2001	1031	1155	820	918	1977	2214	1680	1882
40	854	956	1787	2001	1031	1155	820	918	1977	2214	1680	1882
41	854	956	1757	1968	1031	1155	820	918	1977	2214	1680	1882
42	854	956	1727	1934	1091	1222	820	918	-	-	1680	1882
43	854	956	1727	1934	1091	1222	820	918	-	-	1680	1882
44	854	956	1727	1934	1 066	1 194	-	-	-	-	1680	1882
45	854	956	1727	1934	-	-	-	-	-	-	1680	1882
46	854	956	1727	1934	-	-	-	-	-	-	1680	1882
47	854	956	1727	1934	-	-	-	-	-	-	1680	1882
48	854	956	1727	1934	-	-	-	-	-	-	1680	1882
49	867	971	1727	1934	-	-	-	-	-	-	-	-
50	867	971	1727	1934	-	-	-	-	-	-	-	-
51	867	971	1727	1934	-	-	-	-	-	-	-	-
52	867	971	1727	1934	-	-	-	-	-	-	-	-
2019												
1	867	971	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
2	867	971	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
3	867	971	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
4	867	971	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
5	902	1010	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
6	902	1010	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
7	902	1010	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
8	902	1010	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
9	902	1010	1740	1949	-	-	-	-	-	-	-	-
10	902	1010	1770	1982	-	-	-	-	-	-	-	-
11	902	1010	1770	1982	-	-	832	932	-	-	-	-
12	902	1010	1770	1982	-	-	832	932	-	-	-	-
13	947	1061	1770	1982	-	-	832	932	-	-	-	-
14	947	1061	1770	1982	-	-	832	932	-	-	-	-
15	947	1061	1770	1982	-	-	832	932	-	-	-	-
16	947	1061	1770	1982	-	-	832	932	-	-	-	-
17	947	1061	1770	1982	-	-	794	889	-	-	-	-
18	947	1061	1770	1982	-	-	794	889	-	-	-	-
19	947	1061	1770	1982	-	-	794	889	-	-	-	-
20	947	1061	1770	1982	-	-	785	879	1950	2184	-	-
21	947	1061	1770	1982	1194	1337	785	879	1950	2184	-	-
22	947	1061	1770	1982	1194	1337	785	879	1950	2184	-	-
23	947	1061	-	-	1137	1273	740	829	1900	2128	-	-
24	947	1061	-	-	1037	1161	740	829	1900	2128	-	-
25	1287	1441	-	-	937	1049	740	829	1900	2128	-	-
26	1287	1441	-	-	937	1049	740	829	1900	2128	-	-

Gulrot: Bunt uke 25 til 31. Noteringspris for epler er den til enhver tid dominerende sort i markedet.

Norges Bondelag, Postboks 9354 Grønland, 0135 Oslo
Tlf.: 22 05 45 00
bondelaget@bondelaget.no
bondelaget.no

ISSN 1504-3371

NORGES BONDELAG

